

Zastopanost raznolikih glasbenih vsebin v vrtcu

Raziskovalna naloga

KAZALO

POVZETEK.....	1
ABSTRACT.....	1
1 UVOD.....	3
1.1 Opredelitev raziskovalnega področja	3
1.2 Namen in cilji raziskovalne naloge.....	3
1.3 Raziskovalna vprašanja in omejitve pri obravnavanem problemu	4
1.4 Raziskovalna metoda	4
1.5 Izvirni prispevek k praksi.....	5
2 VPLIV GLASBE NA OTROKA	5
3 KURIKULUM ZA VRTCE	8
4 GLASBENA USTVARJALNOST V VRTCU.....	9
5 GLASBENO IZVAJANJE	10
5.1 Petje in poslušanje petja.....	10
5.2 Igranje na glasbila	11
5.3 Poslušanje glasbe	12
5.4 Ustvarjanje v glasbi in ob glasbi	13
5.5 Glasbene sposobnosti in spretnosti.....	14
5.6 Glasbena didaktična igra.....	14
6 GLASBENI KOTIČEK.....	15
7 IZSLEDKI RAZISKAV	17
8 EMPIRIČNI DEL	23
9 ANALIZA ZASTAVLJENIH HIPOTEZ	37
10 REZULTATI	44
11 ZAKLJUČEK.....	46
VIRI IN LITERATURA.....	48

POVZETEK

V predšolskem obdobju se poudarja ključna vloga intenzivne glasbene vzgoje za otrokov uspešen glasbeni razvoj. Za doseg tega cilja je nujno, da strokovni delavci v vrtcu sledijo načelu enakovredne zastopanosti vseh glasbenih vsebin, kar je določeno v Kurikulumu za vrtce. Različne glasbene vsebine bi morale biti enakovredno vključene v vzgojno-izobraževalni proces, kar omogoča otrokom raznolike izkušnje in možnost razvoja vseh vidikov glasbene pismenosti. Poudarja se pomen ustvarjanja bogatih glasbenih izkušenj v predšolskem obdobju za celostni razvoj otrok. V raziskovalni nalogi se osredotočam na pomen raznolikih glasbenih vsebin v vrtcu in njihov vpliv na celostni razvoj otrok. Poudarjam pomen načrtovanja in rednega izvajanja teh dejavnosti v oddelku. Cilj raziskave je pridobiti vpogled v to, kako raznolike glasbene aktivnosti vplivajo na celostni razvoj otrok v predšolskem obdobju ter kako sistematično načrtovanje in izvajanje teh dejavnosti lahko pozitivno vpliva na otrokov razvoj. V sklopu raziskave sem se osredotočila na ugotavljanje strategij in pristopov za spodbujanje strokovnih delavcev k pogostejšemu načrtovanju in izvajanju glasbenih vsebin. Želela sem identificirati učinkovite načine motivacije, ki bodo spodbudili večjo vključenost strokovnega kadra v glasbeno vzgojo predšolskih otrok. V empirični raziskavi je sodelovalo 158 strokovnih delavcev iz različnih vrtcev po Sloveniji, ki so odgovarjali na spletni anketni vprašalnik. S posameznimi delavci različnih generacij sem v nadaljevanju izvedla tudi intervjuje, s katerimi sem ugotavljala morebitne razlike glede na starost in delovne izkušnje. Rezultati raziskave so razkrili zaskrbljujoče stanje na posameznih področjih glasbenih aktivnosti v predšolskem obdobju. Po mnenju anketirancev v današnjem času zaradi preobilice drugih dejavnosti in projektov premalo cenimo pomen glasbene vzgoje za celostni razvoj otrok, ki se kaže v redkem izvajanju načrtovanih glasbenih vsebin s strani strokovnih delavcev. Poudarja se ključno vlogo, da strokovni delavci prepoznajo vrednost in pomembnost raznolikih glasbenih vsebin ter jih ne obravnavajo zgolj kot rezervo za obdobja, ko zmanjka idej. Glasba in glasbene dejavnosti morajo postati sestavni del celostnega in preišljenega načrtovanja vzgoje in izobraževanja. Ugotovila sem, da je nujno potrebno povečati ozaveščenost o pomenu glasbene vzgoje med strokovnim kadrom v vrtcih z uporabnimi in kvalitetnimi izobraževanji.

Ključne besede: predšolsko obdobje, otrok, glasbene vsebine, celostni razvoj, vzgojitelj

ABSTRACT

In the pre-school period, the key role of intensive musical education for a child's successful musical development is emphasized. In order to achieve this goal, it is essential that the professionals in the kindergarten follow the principle of equal representation of all musical content, which is specified in the Kindergarten Curriculum. Different musical contents should be equally included in the educational process, which allows children diverse experiences and the possibility of developing all aspects of musical literacy. The importance of creating rich musical experiences in the preschool period for the holistic development of children is

emphasized. In the research project, I focus on the importance of diverse musical content in kindergarten and their impact on the holistic development of children. I emphasize the importance of planning and regular implementation of these activities in the department. The aim of the research is to gain insight into how diverse musical activities affect the holistic development of children in the preschool period and how the systematic planning and implementation of these activities can have a positive impact on the child's development. As part of the research, I focused on identifying strategies and approaches to encourage professionals to plan and implement musical content more often. I wanted to identify effective methods of motivation that will encourage greater involvement of professional staff in the music education of preschool children. 158 professionals from various kindergartens across Slovenia took part in the empirical research, who responded to an online questionnaire. In the following, I also conducted interviews with individual workers of different generations, with which I determined possible differences in terms of age and work experience. The results of the research revealed a worrying situation in individual areas of musical activities in the preschool period. According to the respondents, nowadays, due to the abundance of other activities and projects, the importance of music education for the holistic development of children is insufficiently appreciated, which is reflected in the rare implementation of planned musical content by professionals. The key role is emphasized for professionals to recognize the value and importance of diverse musical content and not treat them merely as a reserve for periods when ideas run out. Music and musical activities must become an integral part of integrated and thoughtful planning of upbringing and education. I found that it is absolutely necessary to increase awareness of the importance of music education among professional staff in kindergartens with useful and quality education.

Keywords: preschool period, child, musical content, holistic development, educator

1 UVOD

1.1 Opredelitev raziskovalnega področja

Najpogostejša glasbena dejavnost v slovenskih vrtcih v obeh starostnih obdobjih je petje pesmi. Moje stališče je, da je v predšolskem obdobju potrebno otrokom omogočiti in nuditi raznoliko izkušnjo glasbenih dejavnosti, ki vplivajo na razvoj njihovih glasbenih spretnosti, sposobnosti in znanj. V raziskovalni nalogi raziskujem pomen raznolikih glasbenih vsebin v vrtcu ter njihov vpliv na celostni razvoj otrok skupaj s pomembnostjo načrtovanja in rednega izvajanja teh dejavnosti v predšolskem oddelku. Raznolike izkušnje služijo kot dragocen vpogled v pedagoški pristop, ki spodbuja aktivno udeležbo otrok v glasbenem učenju in poudarja pomembnost prilagojenih, ustvarjalnih in interaktivnih metod poučevanja. Empirični del raziskave bo vključeval uporabo spletne ankete in intervjujev s strokovnimi delavci, s čimer bomo pridobili odgovore na postavljena raziskovalna vprašanja. S kombinacijo teoretičnega in empiričnega pristopa želimo pridobiti celovit vpogled v vlogo glasbenih dejavnosti v predšolskem izobraževanju ter raziskati, kako ta vplivajo na otrokov razvoj.

1.2 Namen in cilji raziskovalne naloge

Sama izpostavljam pomembnost načrtovanja in izvajanja raznolikih glasbenih vsebin v predšolskem obdobju. Svoje stališče utemeljujem z lastno izkušnjo pred leti pri izdelavi diplomskega dela o glasbenih didaktičnih igrah, kjer smo opazili otrokov izrazit interes za raznolike glasbene dejavnosti ter navdušenje nad novimi izzivi. Prav tako smo ugotovili veliko pripravljenost otrok za sodelovanje in spoštovanje pravil pri glasbenih aktivnostih. Pri svojem delu se redno poslužujem uravnoteženih vsebin z načrtovanjem in izvajanjem različnih glasbenih aktivnosti. Tudi sama sem na začetku svoje poklicne poti pogosto občutila nelagodje in breme na glasbenem področju predvsem zaradi pomanjkanja izkušenj, vendar mi je lastna želja, kolegalnost in izkušnost drugih strokovnih delavk pomagala premagati predsodke in postati mnogo bolj suverena na tem področju. Prišla sem do ugotovitev, da imajo otroci radi glasbene dejavnosti in v njih uživajo, ne glede na visoko strokovno usposobljenost vzgojiteljev. Skozi svojo poklicno kariero sem spoznala, da je ključno, da vzgojitelj neguje ljubezen do glasbe ter omogoča otrokom reden stik z njo.

Raziskovalna naloga se osredotoča na zastopanost glasbenih vsebin v slovenskih vrtcih, zlasti analizo pogostosti in raznolikosti glasbenih dejavnosti v oddelkih prvega in drugega starostnega obdobja. Cilj je preučiti, ali strokovni delavci v vrtcu uresničujejo načelo uravnotežene zastopanosti ter izvajajo različne vrste glasbenih dejavnosti, kako pogosto in s katerimi vsebinami. Poleg tega raziskuje, ali so pedagoški delavci dovolj usposobljeni za delo z Orffovim instrumentarijem in ali izražajo željo po nadaljnjem izobraževanju na tem področju. Raziskava se osredotoča tudi na morebitne razlike med anketiranci glede na delovne izkušnje, izobrazbo in starostno skupino otrok, s katerimi delajo.

1.3 Raziskovalna vprašanja in omejitve pri obravnavanem problemu

Z raziskovalnimi vprašanji ugotavljam razumevanje pomena raznolikih glasbenih vsebin na celostni razvoj otrok. Raziskava se osredotoča na več ključnih vprašanj glede glasbenih dejavnosti v vrtcih, in sicer preverja, ali imajo strokovni delavci dovolj glasbenega znanja ter ali se dodatno izobražujejo; raziskuje, katere glasbene vsebine so najbolj zastopane v oddelkih vrtca; analizira, kako pogosto strokovni delavci načrtujejo in izvajajo glasbene aktivnosti v vrtcu; preučuje, ali se strokovni delavci zavedajo pomena in vpliva raznolikih glasbenih vsebin na celostni razvoj otrok; raziskuje, kakšen vpliv imajo glasbene vsebine na otroke s posebnimi potrebami in nenazadnje ugotavlja, ali v vrtcih obstajajo glasbeni kotički in so le-ti v skupni lasti vrtca ali so del igralnice. Zastavila sem tudi nekaj odprtih vprašanj s pomočjo katerih želim ugotoviti realno stanje in kakšno je mnenje in pogled strokovnih delavcev na določeno tematiko in problematiko.

Pri izdelavi raziskovalne naloge se lahko pričakujejo morebitne težave na področju anketiranja, predvsem zaradi možnega neizpolnjevanja anket s strani strokovnih delavcev. Razlog za to je njihova preobremenjenost, kar pogosto vodi do nepripravljenosti na odzivanje na prošnje za izpolnjevanje anket. Kljub temu smo v raziskavo vključili strokovne delavce iz različnih vrtcev po Sloveniji, ki so aktivno sodelovali pri zbiranju podatkov, potrebnih za oceno postavljenih hipotez. Pomembno je poudariti, da smo pred začetkom raziskave predpostavljali, da bodo anketiranci iskreno odgovarjali na vsa vprašanja.

1.4 Raziskovalna metoda

V raziskovalni nalogi se bo uporabila kvalitativna metodologija, ki vključuje spletno anketiranje in intervjuje. S pomočjo ankete, izpolnjene s strani strokovnih delavcev, želimo pridobiti realno sliko o zastopanosti raznolikih glasbenih vsebin v predšolskem obdobju. Hkrati bomo z izvedbo intervjujev preučili morebitne razlike med strokovnimi delavci glede na delovno dobo, starost in izobrazbo. Za potrebe raziskovanja bomo izvedli več korakov, vključno z izdelavo anketnega vprašalnika, oblikovanjem raziskovalnih hipotez, določitvijo vzorca anketiranih oseb, izvedbo ankete ter obdelavo zbranih podatkov. Po analizi podatkov bomo ovrednotili postavljene hipoteze, izpeljali zaključke in oblikovali sklepe na podlagi pridobljenih informacij. Nadalje bomo izvedli tudi intervjuje s strokovnimi delavci ter primerjali odgovore med tremi generacijami strokovnih delavcev. Ta kombinacija metod bo omogočila celovit vpogled v realno stanje glasbenih dejavnosti v predšolskih ustanovah ter identifikacijo morebitnih vzorcev in variacij med strokovnjaki na tem področju.

V raziskavo je bilo vključenih 158 strokovnih delavcev iz različnih vrtcev po Sloveniji. Zbiranje podatkov je potekalo s pomočjo spletnega anketnega vprašalnika, ki je vseboval vprašanja odprtega in zaprtega tipa ter izvedbo posameznih intervjujev strokovnih delavcev.

1.5 Izvirni prispevek k praksi

Z raziskavo želim pridobiti vpogled v dejansko stanje glasbenega izražanja v predšolskem obdobju ter identificirati morebitne težave in predsodke, s katerimi se dandanes srečujejo strokovni delavci. Poudarjam pomen skrbnega načrtovanja in izvajanja raznolikih glasbenih vsebin, ki naj bi pozitivno vplivale na celostni razvoj otrok. V nadaljevanju je raziskava osredotočena na ugotavljanje načinov motivacije strokovnih delavcev, da bodo pogosteje vključevali raznolike oblike glasbenih vsebin v svoje delo. Cilj je pridobiti vpogled v dejavnike, ki vplivajo na motivacijo strokovnih delavcev in omogočiti razumevanje, kako spodbuditi njihovo aktivno vključevanje različnih glasbenih elementov v pedagoški proces. Raziskovalna naloga se osredotoča na razkrivanje težav in predsodkov ter hkrati poudarja potrebo po usmerjanju pedagoške prakse izhajajoč iz otrokovega interesa in njihove koristi. Cilj raziskave je prispevati k razumevanju in izboljšanju glasbenega izražanja v predšolskem obdobju, kjer je ključnega pomena skrb za dobrobit otrok.

Ustvarjalnost je že od nekdaj pogojena s človekom. Človek je bitje, ki vse svoje življenje raziskuje okolje okoli sebe. Ustvarjalnost je zato ključnega pomena za soočanje s spremembami, ki imajo vpliv na ustvarjalne rešitve (Voglar v Maley in Peachey, 2015). Glasba in glasbene dejavnosti igrajo izjemno pomembno vlogo pri celostnem razvoju predšolskega otroka. Kljub temu se premalo pogosto poslužujemo glasbenih dejavnosti, pri čemer so le-te včasih uporabljene zgolj kot del zabave ali trenutne kratkočasne zaposlitve, kar predstavlja zamujeno priložnost za optimalen razvoj otrokovega glasbenega potenciala.

Predšolsko obdobje se šteje za ključno obdobje za intenzivno glasbeno vzgojo. Za uspešen glasbeni razvoj otrok je pomembno, da vzgojitelji v vrtcu sledijo načelo enakovredne zastopanosti vseh glasbenih vsebin. Pri tem je ključno, da vzgojitelji pri uresničevanju enakovredne zastopanosti glasbenih dejavnosti upoštevajo načela uravnoveženosti, kot so le ta opredeljena v Kurikulumu za vrtce. To pomeni, da naj bi bile različne glasbene vsebine enakovredno vključene v vzgojno-izobraževalni proces. S tem se zagotavlja, da otroci dobijo raznolike izkušnje in možnost razvoja vseh vidikov glasbene pismenosti. Načela uravnoveženosti pomagajo vzgojiteljem oblikovati celostno glasbeno izkušnjo za otroke v predšolskem obdobju, kar prispeva k njihovemu celovitemu glasbenemu razvoju.

»Gonilna sila otrokove ustvarjalnosti sta radovednost in zanimanje« (Borota, 2013, str. 105).

2 VPLIV GLASBE NA OTROKA

Moč glasbe izjemno vpliva na človeška čustva in dožemanje sveta. Glasba, ne glede na žanr, ima sposobnost nagovarjanja in vzbuja širok spekter občutkov, od radosti do žalosti ter od sprostitve do vznosenosti. Hkrati predstavlja močno orodje za izražanje čustev in povezovanje

z drugimi. Ne glede na glasbeni slog, glasba ustvarja edinstvene in nepozabne izkušnje. Vsak otrok se razvija v svojem tempu, oblikovan s kombinacijo dednih predispozicij, dražljajev in glasbenih spodbud v njegovem okolju. Vrtec predstavlja spodbudno učno in motivacijsko okolje za otroka, ki mu nudi redno izpostavljenost glasbi. V tem okviru se spodbuja estetsko doživljanje glasbe in razvija poslušanje kakovostnih glasbenih del (Mohorko Germ, 2023).

Izjava po Gordonu poudarja, da je glasbeni razvoj otroka določen s kombinacijo genetskih predispozicij in vpliva zvočnega okolja. Po tej teoriji ima otrok že ob rojstvu določen potencial glasbenih sposobnosti, katerega razvoj je odvisen od spodbudnega zvočnega okolja. Genske predispozicije določajo raven glasbene razvitosti, ki jo lahko otrok doseže v okolju, ki spodbuja glasbeni razvoj. Pomembno obdobje za ta razvoj je do devetega leta, kjer otrok potrebuje raznovrstne in ustreznosti spodbude iz okolja. Poudarja se, da je to obdobje ključno za razvoj osnovnih glasbenih sposobnosti, pri čemer je mlajša starost povezana s hitrejšim pridobivanjem novih zvočnih izkušenj (Zgonc v Sicherl Kaffol, 2001).

Borota (2012) poudarja, da v vrtcu skrbimo za celostni glasbeni razvoj otroka, pri čemer posebno pozornost namenjamo spremljanju in spodbujanju razvoja na posameznih področjih. Glasbena vzgoja se za predšolske otroke izkaže kot neprecenljiva, saj preko glasbenih vsebin raziskujejo globljo resničnost, širijo intelektualna obzorja ter razvijajo različne vidike svojega razvoja. Vpliv glasbe sega na področje otrokovega mišljenja, domišljije, spomina, pozornosti in čustev, hkrati pa krepi prijateljstva med otroki.

Glasbene izkušnje služijo kot orodje za spodbujanje domišljije in improvizacije pri predšolskih otrocih (Voglar v Kralova in Butvilas, 2016). Glasba in izvajanje glasbenih dejavnosti lahko pomembno prispevata k oblikovanju moralnih značilnosti pri otroku. Preko glasbenih dejavnosti je možno spodbujati razvoj pozitivnih karakteristik, pri čemer ima poseben vpliv na oblikovanje pravilnega odnosa do skupne lastnine in spodbujanje življenjskega optimizma pri otroku. S pravilnim načrtovanjem in izvajanjem glasbenih dejavnosti se lahko vpliva na razvoj različnih moralnih lastnosti. Zgodnje izpostavljanje otroka glasbi tesno povezuje njegovo kasnejše vedenje (Denac, 2012).

Ponujanje raznolikih glasbenih izkušenj in ustvarjalnih priložnosti otrokom je ključno. Pomembno je, da imajo možnost ne samo poslušati glasbo, ampak tudi aktivno sodelovati kot ustvarjalci in poustvarjalci glasbe. To jim omogoča raznolik razvoj glasbenih sposobnosti ter spodbuja njihovo ustvarjalnost in izražanje skozi glasbo (Mohorko Germ v Bucik, Požar Matijašič in Pirc, 2011). Razumevanje otrokovega razvoja kot dinamičnega procesa, ki ga oblikujeta dednost in okolje, je v skladu s sodobnimi teorijami razvojne psihologije. Dedne predispozicije in vpliv okolja, vključno z družino, vrstniki, šolo in drugimi dejavniki, sodelujejo in so medsebojno povezane pri oblikovanju otrokovega razvoja. To pomeni, da je otrokov

razvoj rezultat kompleksnega in vzajemnega delovanja genetskih dejavnikov ter vplivov okolja, s čimer se ustvarja edinstvena pot razvoja za vsakega posameznika (Mohorko Germ v Videmšek, Berdajs in Karpljuk 2003).

Pitagorejci so poleg raziskovanja glasbene teorije posvečali pozornost tudi vplivu glasbe na človeka. Razumeli so, da glasba neposredno vpliva na človeška čutila, kar omogoča tudi vpliv na dušo posameznika. Za Pitagorejce je bila glasba sredstvo, ki ustvarja povezavo med materialnim svetom in svetom idej. Ta dialog med različnimi svetovi prispeva k medsebojnemu sporazumevanju in ustvarja harmonično ravnovesje. Moč glasbe je izjemna in ima globok vpliv na človeška čustva in dožemanje sveta. Glasba ima sposobnost nagovarjanja in vzbuja različne občutke, ki segajo od radosti do žalosti, od sprostitve do vznepenosti. Prav tako lahko služi kot močno orodje za izražanje čustev in povezovanje z drugimi. Ne glede na glasbeni žanr ali slog, lahko glasba predstavlja močno sredstvo za ustvarjanje edinstvenih in nepozabnih izkušenj (Mohorko Germ v Pehar, b. l.).

V zadnjih letih se je opazno spremenil odnos ljudi do glasbene vzgoje, ki zdaj velja za ključno sestavino celostnega razvoja posameznika. Glasbene dejavnosti igrajo pomembno vlogo pri vplivanju na različna področja človekovega razvoja. Z izvajanjem glasbenih dejavnosti lahko prispevamo k razvoju otrokove domišljije, telesnemu razvoju, razvoju motoričnih spretnosti (fina in groba motorika), usmerjeni pozornosti ter razvoju govora (Dovnik v Medvešek, 2013). Raziskava avtoric B. Sicherl-Kafol in O. Denac je poudarila učinke celostne glasbene vzgoje na več vidikov otrokovega razvoja. Med ključne učinke spadajo vplivi na glasbeni razvoj, razvoj interesa do glasbe, spodbujanje pozitivnih čustev, oblikovanje socialnih odnosov, izboljšanje pozornosti ter razvoj motoričnih spretnosti. Rezultati raziskave kažejo, da celostna glasbena vzgoja lahko pozitivno vpliva na različna področja otrokovega celostnega razvoja (Zgonc, 2016).

Številne raziskave nedvoumno kažejo, da ima glasba neposreden vpliv na psihomotorični razvoj otrok. Obstajajo dokazi, da glasba pozitivno vpliva na splošno zdravje otrok, tako fizično kot psihično. Celo samo poslušanje glasbe se izkaže za koristno za telesno zdravje otrok, kaj šele aktivno sodelovanje v glasbenih dejavnostih (Dovnik v Medvešek, 2013).

Raziskave, predstavljene s strani avtorja Campbella, jasno kažejo, da ima glasba pomemben vpliv na različne vidike otrokovega psihomotoričnega razvoja. Eden od ključnih učinkov glasbe je zmanjšanje krvnega tlaka, kar lahko pozitivno vpliva na splošno zdravje posameznika. Prav tako je opaziti, da glasba lahko vpliva na srčni utrip ter zmanjšuje mišično napetost, izboljšuje koordinacijo telesa ter krepi imunski sistem. Te ugotovitve poudarjajo pomen glasbene vzgoje pri spodbujanju celostnega zdravja otrok ter pozitivnih vplivov in učinkov na telesni in gibalni razvoj otroka (Dovnik v Campbell, 2004).

Denac (2012) je izvedla raziskavo na otrocih s posebnimi potrebami ali učenci z učnimi težavami. Raziskava je imela jasno določen cilj – izboljšati učno storilnost in preučiti vpliv glasbene vzgoje na učenje teh otrok. Rezultati raziskave so pokazali, da ima glasba pomemben vpliv na razvoj sposobnosti branja pri tej skupini otrok. S tem so potrdili, da lahko glasbena vzgoja predstavlja učinkovit pristop k izboljšanju učnih rezultatov in spodbujanju razvoja pri otrocih s posebnimi potrebami na področju branja.

Svoboda je preučeval vpliv glasbe na neglasbene dejavnosti posameznika. Ugotovil je izrazito pozitiven vpliv glasbe na posameznika in dokazal, da ima glasba pri otrocih pozitiven učinek na reševanje kognitivnih nalog. Raziskava je prav tako potrdila, da glasbena vzgoja pri otrocih izboljšuje rezultate na socialnem in intelektualnem področju (Dovnik v Svoboda, 2005).

Avtor Ladics je v svoji raziskavi predstavil vpliv glasbe na otrokov kognitivni razvoj, pri čemer je dokazal obstoj učnega prenosa med glasbo in drugimi področji. Poudaril je, da je razvitost poslušanja pri posamezniku ključnega pomena za kasnejše obvladovanje pravopisa pri otrocih. Raziskava je prav tako skušala dokazati, da izvajanje ritmičnih vaj z otrokom prispeva k boljšemu razvoju pozornosti, zlasti v kontekstu matematike (Dovnik v Ladics, 1999).

3 KURIKULUM ZA VRTCE

Kurikulum za vrtce (2013) je nacionalni dokument, ki vsebuje analize, predloge in rešitve za koncept in sistem predšolske vzgoje v vrtcih. Dokument je zasnovan na spoštovanju tradicije vrtcev, obenem pa integrira nove teoretske poglede na zgodnje otroštvo, kar vključuje tudi drugačne rešitve in pristope. Cilj kurikuluma je nadgradnja in spreminjanje dosedanjega dela v vrtcih ter vzpostavljanje novih smernic in ciljev v vzgoji in izobraževanju. Pomembna značilnost kurikuluma je poudarek na umetniškem ustvarjanju otrok, ki naj bi se razvijalo v okviru svobode pri delu in spodbujanja drugačnosti ter izvirnosti pri otrocih. Ta pristop omogoča, da otroci ustvarjajo umetniška dela skozi lastno izražanje, kar lahko vodi k celostnemu razvoju otrok v predšolskem obdobju. V Kurikulumu za vrtce je glasbena vzgoja opredeljena kot sestavni del umetnostne in estetske vzgoje, ki ima vpliv na osebnostni razvoj. Glasbene dejavnosti so del glasbenega izražanja, ki imajo pozitivne lastnosti na udeležence. Izvajanje, ustvarjanje in poslušanje različnih glasbenih vsebin poleg glasbenega razvoja vpliva tudi na otrokov splošni, moralni, telesni, intelektualni, socialni in estetski razvoj, zato je zelo pomembno, da otrokom v predšolskem obdobju omogočamo in posredujemo različne glasbene vsebine in izkušnje, ki bodo vplivale na otroka, da bodo oblikovali pozitiven odnos in interes za izvajanje vseh glasbenih dejavnosti. Čeprav glasbeni jezik ni izrecno izpostavljen v Kurikulumu, ga lahko prepoznamo v doseganju ciljev na področju umetnosti. Otrok lahko deluje umetniško in ustvari umetniška dela, ko se pri dejavnosti počuti svobodnega in ko od njega pričakujemo neposrednost, drugačnost ter izvirnost. Osrednja dejavnost predšolskega

otroka je igra, ne glede na njeno vrsto. Igra vzpostavi prostor, ki je določen z razmerjem med otrokovim trenutnim in potencialnim razvojem.

Načelo uravnovešenosti vključuje otrokove razvojne značilnosti na eni strani ter Kurikulum na drugi strani. Gre za usklajevanje različnih vidikov telesnega in duševnega razvoja otroka s posameznimi področji dejavnosti v vrtcu. To načelo se nujno dopolnjuje z načelom izbire in spoštovanja drugačnosti. Vzgojitelji so dolžni zagotavljati aktivnosti z vseh področij dejavnosti, spodbujati vse vidike otrokovega razvoja ter obenem aktivno spodbujati in odpirati široko polje pravice do izbire in drugačnosti. To pomeni, da imajo otroci možnost izbirati ter se poglobljeno razvijati na določenem področju ali vidiku, ob hkratnem spoštovanju raznolikosti in drugačnosti med otroki (Kurikulum za vrtce, 2013).

4 GLASBENA USTVARJALNOST V VRTCU

Glasba igra ključno vlogo pri razvoju ustvarjalnega odnosa, domišljije in iznajdljivosti predšolskih otrok. To dosežejo z uporabo in konstruiranjem različnih glasbil ter s sodelovanjem v raznolikih glasbenih igrah. Glasbene dejavnosti ne le spodbujajo kognitivni razvoj, temveč tudi čustveni in duševni razvoj otroka, pri čemer pomagajo pri razvijanju osebnostnih lastnosti. Skozi te izkušnje otrok raste v zrelega in kulturnega posameznika (Voglar v Paraskevi, 2020).

Eden od pomembnih ciljev glasbene vzgoje v predšolskem obdobju je, da otroku omogočimo doživljanje glasbe, ki ima velik vpliv na razvoj glasbenih spretnosti, sposobnosti in znanj. Glasbene dejavnosti vključujejo petje, ritmično izreko in igranje na glasbila. Otrok se sreča z glasbeno komunikacijo, ko glasbo izvaja in doživlja ter ustvarja glasbeni jezik. Doživljanje glasbe je rezultat glasbenih sposobnosti in spretnosti ter miselnih predstav, ki jih otrok pridobi s petjem in igranjem na glasbila. Zanimanje za glasbo izražamo z vključevanjem v zanimive, zabavne in poučne raznovrstne glasbene dejavnosti.

Glasbena vzgoja, kot pomemben del estetske in umetnostne vzgoje, predstavlja temelj za skladen osebni razvoj. V predšolskem obdobju je ključno vzbujati pri otroku sproščenost, veselje ter doživljanje glasbenih vsebin, obenem pa vplivati na razvoj njegovih glasbenih sposobnosti in spretnosti. Razvijanje občutljivosti za glasbene vsebine poteka skozi spodbujanje glasbenega doživljanja preko slušnega zaznavanja in reprodukcije glasbenih vsebin. Strokovni delavec ima ključno vlogo pri spodbujanju glasbenih doživetij z metodami, ki temeljijo na otroški igri, ki predstavlja osnovno dejavnost otrok. Uspešnost vzgojno-izobraževalnega procesa na področju glasbe je odvisna od izbire ustrezne vsebine, s katerimi uresničujemo dobro oblikovane cilje. Metode dela igrajo ključno vlogo pri doseganju

pozitivnih rezultatov, pri čemer je izbor metod odvisen od zastavljenih ciljev, vsebin, starosti in števila otrok ter materialne opremljenosti vrtca (Denac, 2012).

Pri načrtovanju, izvajanju in vrednotenju glasbene vzgoje je ključno slediti nalogam in ciljem, med katerimi so spodbujanje veselja do glasbe, razvijanje interesa za glasbeno udejstvovanje, spodbujanje doživljanja glasbe, razvijanje glasbene občutljivosti, zagotavljanje lastnega izvajanja in aktivnega poslušanja glasbe, izražanje glasbenih doživetij, razvijanje glasbene ustvarjalnosti ter razvijanje glasbenih sposobnosti. Cilji so razdeljeni v glasbena področja, kot so glasbeno izvajanje, poslušanje glasbe, ustvarjanje v glasbi in ob glasbi ter razvoj glasbenih sposobnosti. Kurikulum predlaga glasbene dejavnosti za oba starostna obdobja, pri čemer se upoštevajo različne izvedbene ravni glede na otrokove učne potrebe in okoljske dejavnike. V prvem in drugem starostnem obdobju je poudarek na glasbenem izvajanju, medtem ko se za drugo starostno obdobje dodajo še dejavnosti s področja poslušanja in ustvarjanja (Kurikulum, 2013).

5 GLASBENO IZVAJANJE

Med otrokove prve izkušnje na področju glasbenega izvajanja spadajo petje, poslušanje petja in igranje na glasbila. Otroci izkazujejo interes za glasbo ne le preko poslušanja, temveč tudi preko vizualnega in taktilnega doživljanja. To se kaže v njihovi želji po opazovanju in sledenju viru zvoka, kot tudi v preurejanju glasbil, da bi lahko zvok videli ali otipali. Mlajši otroci pogosto gledajo tistega, ki poje ali igra, in s tem izkazujejo željo po povezavi med vizualnim in zvočnim doživetjem. Ta interakcija s glasbilom in zvokom služi kot temelj za razvijanje miselnih predstav o glasbi, ki jih otroci izražajo skozi različne umetniške izraze (Borota, 2015).

5.1 Petje in poslušanje petja

Pri petju je osrednja glasbena vsebina pesem, ki je celota, sestavljena iz glasbene (melodija) in besedne (besedilo) vsebine. To pomeni, da pesem združuje zvočne elemente (glasbeno melodijo) z besedami, kar omogoča izražanje sporočila ali čustev skozi glasbo in besedilo hkrati. Mlajši otroci začnejo svoje glasbeno potovanje s čebljanjem, s katerim izražajo čustva in vzpostavljajo stik z okoljem. Nadaljnji razvoj je odvisen od spodbud, ki jih otrok prejme iz okolja. Otrok se uči s posnemanjem, zato je ključnega pomena, da pogosto posluša petje in da mu petje ponuja oseba, na katero je čustveno navezan. Pri izvajanju pesmi v glasbenem vzgojnem procesu je ključno upoštevati nekaj smernic. Pesmi naj bodo prisotne v vsakdanjem življenju otrok, izbira pesmi pa naj bo primerna času in starosti otrok. Pesmi je treba peti v zapisani intonaciji, pri utrjevanju pa paziti, da ne postane mehanično ponavljanje. Spodbujati je treba kritičen odnos do pesmi, pri petju pa biti pozoren na ustrezno držo, dihanje in izreko glasov. Izrednega pomena je petje v živo, pravilna interpretacija in barva glasov. Pri petju z

otroki je priporočljivo ohranjati enoglasnost, vključevanje instrumentalne spremljave ali gibanja pa naj bo premišljeno in pod pogojem, da je pesem že dobro usvojena (Borota, 2013).

5.2 Igranje na glasbila

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) je glasbilo opisano kot priprava za proizvodnjo tonov. Pojem "glasbilo" se uporablja za označevanje različnih glasbenih instrumentov ali predmetov, ki se uporabljajo za izvajanje glasbe, bodisi v smislu izdelave zvoka bodisi kot pomožno sredstvo pri poučevanju glasbe. Tako lahko glasbila vključujejo inštrumente, kot so klavir, violina, flavta, bobni, pa tudi pripomočke, kot so ksilofon, marakas ali zvončki. V širšem smislu se lahko glasbilo nanaša na katerikoli predmet, ki lahko proizvede zvok in se uporablja v glasbenem kontekstu.

Orffov instrumentarij označuje melodična in ritmična tolkala, oblikovana s strani nemškega pedagoga in skladatelja Carla Orffa. Ta kolekcija instrumentov je skladna z Orffovim konceptom elementarne glasbene vzgoje, ki poudarja povezovanje glasbe, besed in gibanja. Instrumente je mogoče združevati v različne skupine, vključno z orkestrom, in so postali nepogrešljiv del sodobnega glasbenega pouka po vsem svetu (Wikipedia/glasbeno izvajanje v osnovni šoli, 25. 11. 2023).

Carl Orff je vpeljal termin »elementarna glasba«, ki označuje glasbo, ki ni zapisana, ampak oživi med izvajanjem. To je glasba, ki je tesno povezana z gibanjem, plesom in govorom ter omogoča aktivno sodelovanje. V tem glasbenem kontekstu poslušalci niso le pasivni opazovalci, temveč soustvarjalci in soigralci (Brdnik Juhart, 2012).

Otroci lahko v glasbeni vzgoji igrajo na različna glasbila, vključno z improviziranimi, lastnimi in tistimi iz Orffovega instrumentarija. Glasbila vključujejo vsa zvočila in inštrumente, na katera lahko igramo glasbo, omogočajo pa tudi izvajanje glasbene komunikacije prek petja ali igranja. V vrtcu se glasbila razvrščajo glede na namen in izvor, pri čemer se pogosto uporabljajo zvočila za ustvarjanje različnih šumov in zvokov. Poleg tega otroci ustvarjajo zvoke s svojimi lastnimi glasbili npr. roke, noge, govorila, ki izvirajo iz delov njihovega telesa. Lastna glasbila, kot so ploskanje, tleskanje, trkanje ali korakanje ob ritmični izreki ali petju, igrajo pomembno vlogo pri razvoju gibalnih spretnosti in koordinacije rok. V vrtcu se poleg lastnih glasbil uporablja tudi Orffov instrumentarij. Orffov koncept glasbene vzgoje temelji na povezovanju glasbe, besede in giba. Prednosti uporabe Orffovega instrumentarija vključujejo prilagojeno velikost glasbil, tehniko igranja, postopno uvajanje, uporabo ostinata kot principa igranja ter učinkovitost pri skupnem igranju, raziskovanju, ustvarjanju in glasbenem doživljanju. Pri predstavitvi glasbil je ključno, da otroci glasbila ne le vidijo, ampak tudi dobro slišijo, jih preizkusijo in spoznajo poimenovanje. Igranje na melodična in ritmična glasbila omogoča otrokom razvoj fine motorike, posnemanje pravilne izvajalske tehnike, uvajanje v skupinsko

igranje ter izboljšanje melodičnega in ritmičnega posluha. Pri izbiri glasbila igrajo ključno vlogo cilji, ki jih želimo doseči z dejavnostjo. Pri dejavnostih ustvarjanja zvočnih slik in raziskovanja glasbil izbiramo glede na način igranja in zvočno barvo. Za spremljavo petja izberemo eno do dve glasbili, ki ne preglasita otroškega petja s svojo zvočnostjo. Spoznavanje glasbil začnemo s tistimi, na katera igramo s tresenjem ali premikanjem (kraguljčki, marakas), nato preidemo na glasbila, na katera udarjamo (boben, ksilofon, zvončki), in končamo s parnimi glasbili (činele, paličice). Orffova glasbila razdelimo v dve skupini: melodična in ritmična. Melodična tolkala vključujejo zvončke, metalofon in ksilofon, medtem ko skupino ritmičnih tolkal sestavljajo strgalo, paličice, les, dvocevasti les, kastanjete, ropotulja, činele, triangel, kraguljčki, tamburin, mali in veliki boben ter pavke. Ko otroci razvijejo vsaj delno fino motoriko, jim lahko ponudimo tudi aerofone in zahtevnejša glasbila (Borota, 2013).

Pri svojem delu v vrtcu opažam, da so otroci navdušeni nad Orffovimi instrumenti. Hkrati pa spoznavam, da je ključno, na kakšen način vključujemo te instrumente v glasbene dejavnosti v vrtcu. Pomembno je, da jih dojemamo kot sestavni del koncepta glasbene vzgoje.

5.3 Poslušanje glasbe

Poslušanje glasbe ima pomemben vpliv na otrokov glasbeni, estetski, intelektualni, moralni in telesni razvoj. Otrok se začne odzivati na zvoke že v prenatalnem obdobju, medtem ko v predšolskem obdobju raziskuje zvoke, spoznava njihove lastnosti, ustvarja na glasbila in pridobiva prve izkušnje na področju poslušanja glasbe. Sistematično in aktivno poslušanje glasbe je ključno za to, da otrok glasbo doživi in razume. Pri poslušanju glasbe ločimo tri osnovne pristope: doživljajsko, doživljajsko-analitično in analitično poslušanje. Med mlajšimi otroki je najbolj pogosto doživljajsko poslušanje, ki spodbuja različna razpoloženja in čustvene odzive. Otroci ob glasbi podoživljajo različna dogajanja in izkušnje, kar prispeva k razvoju njihove domišljije. Takšno poslušanje pogosto povezujemo z dejavnostmi izražanja doživetij. Doživljajsko-analitično poslušanje nas usmerja k osredotočenemu spoznavanju in poslušanju glasbe, vključno z njenimi sredstvi in prvinami. Ta pristop k poslušanju glasbe gradi glasbene miselne predstave in pojmovne koncepte, hkrati pa prispeva k širjenju in poglobljanju glasbenega spomina. Analitično poslušanje glasbe zahteva zavestno sledenje glasbenemu poteku in prepoznavanje glasbenih elementov brez čustvenih vzgibov. To vrsto poslušanja omogoča znanje o glasbi, razvit glasbeni spomin in razvite glasbene sposobnosti. Pri uvajanju otrok v poslušanje glasbe je ključna vloga vzgojiteljice, ki začne s petjem, nato pa izbere primerno vokalno-instrumentalno glasbo. Pomembno je omogočiti otrokom ponovno poslušanje iste skladbe, saj to spodbuja veselje in zadovoljstvo (Borota, 2013).

Poslušanje glasbe z otroki opredeljujemo kot doživljajsko izkušnjo, ki spodbuja raznolike čustvene odzive in razpoloženja. Ta dejavnost bogati otrokovo domišljijo, saj jim omogoča, da preko poslušanja glasbe doživijo različne izkušnje in dogodke ter izražajo svoja doživetja.

Načrtujemo jo v vseh področjih otrokovega razvoja, pri čemer se otrok vključuje v raziskovanje zvokov, glasnosti, trajanja, barv, višine in odkrivanje različnih zvočnih materialov. Cilji poslušanja glasbe so raznoliki in se prepletajo, pri najmlajših pa je poudarek na razvoju slušne zaznave ter pozornosti do zvokov. S premišljeno izbiro glasbe in postopnim načrtovanjem spodbujamo pri otrocih veselje in zanimanje za glasbene dejavnosti. Proces poslušanja glasbe je kompleksen in vplivajo nanj različni dejavniki, kot so prostor, kjer glasbo poslušamo, vrsta glasbe, ki jo izberemo, način predvajanja ter sam poslušalec. Otroci so vpeti v poslušanje različnih zvokov, vključno s tistimi iz narave, glasbenimi pravljičami ter vokalno in instrumentalno glasbo. Pri tem je ključnega pomena izbira glasbe, ki vzbuja otrokovo radovednost in spodbuja njegovo doživljanje. Otroci izražajo doživetja ob poslušanju glasbe s svojo govorico telesa in gibanjem. Povezava med otrokovim gibanjem in glasbeno govorico je izrazita: nizka tonska lega in temna barva spodbujata gibanje spodnjega dela telesa, medtem ko visoka tonska lega in svetla zvočna barva spodbujata gibanje zgornjega dela telesa. Otroci se odzivajo tudi na ponavljajoče se vzorce v glasbi s ponavljajočimi se gibalnimi vzorci. Glasnost glasbe vpliva na velikost in intenzivnost otrokovega gibanja, medtem ko tiha glasba spodbuja majhne in počasne gibe. Različne čustvene odtenke glasbe otroci izražajo s primernimi gibalnimi odzivi, kot je sklonjena glava in spuščene roke ob žalostni glasbi ter izrazita obrazna mimika, nasmeh, dvignjene roke in glasovni odziv ob veseli glasbi. S to dejavnostjo spodbujamo otrokovo pozitivno počutje, razvijamo željo po poslušanju glasbe, vplivamo na čustveno občutljivost, razvijamo sposobnost pozornega poslušanja ter postopoma oblikujemo estetski glasbeni okus (Priročnik h Kurikulu).

5.4 Ustvarjanje v glasbi in ob glasbi

Otrok pri ustvarjalnih glasbenih dejavnostih doživlja zadovoljstvo ob prvih poskusih ustvarjanja in sčasoma razvija tudi kritičen odnos do lastnega ustvarjanja. Pomembno je, da otrok občuti, da so njegove izvirne ideje in ustvarjalnost pozitivno sprejete, kar ga spodbuja k nadaljnjemu izražanju. Okolje, ki spodbuja ustvarjalnost, skupaj z vzgojiteljevim osebnim vzgledom, ima ključno vlogo pri oblikovanju otrokovega odnosa do lastnega ustvarjalnega izraza (Mohorko Germ v Denac, 2010). Otroška ustvarjalnost se razvija skozi igro in učenje, pri čemer glasbene dejavnosti omogočajo razvoj ustvarjalnih potencialov. Ustvarjalnost se pri otrocih kaže v raziskovanju in spoznavanju sveta. Prve izraze glasbene ustvarjalnosti lahko opazimo že v predšolskem obdobju, ko otrok spontano ustvari izmišljeno pesem. Na začetku je vokalna produkcija povezana z besedilom, vendar se kasneje otrok začne vokalno izražati tudi brez besedila, le na osnovi melodičnih predstav (Denac, 2012).

Glasbeno ustvarjanje je pri otrocih spontana dejavnost in razvojna značilnost, ki se širi in razvija skozi čas z ustvarjalnimi dejavnostmi v glasbi. Ustvarjanje omogoča otrokom izražanje glasbenih doživetij, vključno z doživetim in poustvarjalnim petjem. Rezultate ustvarjanja z glasbili lahko izražamo tudi v likovnih, besednih in gibalno-plesnih jezikih. Poslušanje je ključni

sestavni del glasbenih dejavnosti, ki vpliva na razvoj pozornosti, doživljanje glasbe, spoznavanje izvajalskih sredstev, oblikovnih značilnosti in glasbenih prvin. Poslušanje glasbe spodbuja domišljijo in radovednost ter bogato vpliva na otrokov doživljajski svet. Zvoki iz narave in okolja prispevajo k razvoju slušne pozornosti in zaznave zvoka. Doživljajsko poslušanje glasbe nagovarja otroka, spodbuja prepoznavanje razpoloženj in izražanje doživetij. Vloga vzgojitelja vključuje prepoznavanje otrok, ki spontano ustvarjajo pesmi, omogočanje in spodbujanje njihovega glasbenega ustvarjanja ter ustvarjanje prijetnega okolja za to dejavnost. Vzgojitelj mora poskrbeti za dovolj časa in tudi sam aktivno sodelovati v pevskem ustvarjanju. Pomembno je, da se posveti tudi tistim otrokom, ki se ne vključujejo spontano, ter jih spodbudi k ustvarjanju. Cilj je doseči, da čim več otrok razvija svojo ustvarjalnost in se nauči vrednotiti lastne ustvarjalne dosežke (Borota, 2013).

5.5 Glasbene sposobnosti in spretnosti

Razvoj glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanja pri otrocih je kompleksen in dolgotrajen proces. Otrok v tem procesu doživljajsko in miselno obdeluje glasbene izkušnje, kar prispeva k njegovemu glasbenemu razvoju. Vključuje razvoj različnih vrst posluha, kot so ritmični, melodični in harmonični posluš, ter pridobivanje tehnik izvajanja, kot so pravilno dihanje, dikcija in artikulacija. Poleg tega zajema tudi osvajanje glasbenega besednjaka, ki vključuje temeljne glasbene pojme. Ovrednotenje otrokovih glasbenih zmožnosti na tem področju omogoča ugotavljanje tega, kar je otrok že usvojil, ter določanje področij, kjer mu lahko nudimo dodatno pomoč (Denac, 2012).

Glasbene sposobnosti in spretnosti vključujejo izvajanje, poslušanje in ustvarjanje glasbe. Različne aktivnosti spodbujajo razvoj in učenje melodičnega ter ritmičnega posluha, pevskih in instrumentalnih spretnosti ter glasbenega besednjaka. Uporaba glasbenih didaktičnih iger omogoča intenzivno razvijanje specifičnih glasbenih zmožnosti pri otrocih. S tem pristopom lahko ugotovimo, na kateri stopnji se nahaja posamezen otrok, prepoznamo morebitne težave in identificiramo procese, ki jih je treba še razvijati, da bi dosegli želene glasbene cilje.

5.6 Glasbena didaktična igra

V literaturi avtorice Borote (2013) je glasbena didaktična igra opredeljena kot načrtovana, strukturirana in k ciljem usmerjena glasbena dejavnost. Ta dejavnost ima pomemben vpliv na učenje, ohranjanje motivacije ter razvijanje pozornosti. Ključni elementi glasbene didaktične igre vključujejo glasbo in zvok, določeno vsebino, nalogo, pravila in cilje, ki se dosežejo z upoštevanjem navodil in pravil v sodelovanju z igralnimi partnerji. Igra spodbuja medsebojno sodelovanje in tekmovalnost ter vključuje jasna in razumljiva navodila ter pravila. Glasbena didaktična igra spodbuja glasbeni razvoj otrok in ohranja njihovo zanimanje za glasbo. Poleg tega ima velik vpliv na otrokov govor, gibanje, čustva, vzpostavljanje socialnih stikov s prijatelji ter na upoštevanje dogovorjenih pravil. Otroci skozi igro razvijajo in utrjujejo različne

spretnosti ter pridobivajo nova znanja in sposobnosti. Igra je privlačna za otroke, saj lahko v njej sodelujejo na različne načine. Z uporabo glasbene didaktične igre lahko dosežemo široko paleto ciljev v otrokovem razvoju. Na kognitivnem področju glasbenega razvoja otrok razvija čutila, zaznavo, slušno občutljivost, ustvarjalnost in pozornost na zvok. Pridobiva sposobnost slušnega prepoznavanja, razlikovanja in primerjanja, uporabljanja strokovnih glasbenih izrazov ter širjenja in utrjevanja glasbenega spomina s pridobivanjem glasbenih vzorcev. Otrok prav tako spozna osnovne glasbene koncepte, kot so zvočna barva, trajanje zvoka, višina tona, melodični vzorci ter manjši glasbeni oblikovni deli in celote. Na afektivnem področju glasbenega razvoja otrok pridobiva izkušnje z doživljanjem in izražanjem čustev, prepozna razpoloženja, sproščeno in samoiniciativno sodeluje, ohranja zanimanje in razvija radovednost. Na psihomotoričnem področju glasbenega razvoja otrok poje in igra na glasbila ter usklajuje gibanje in dihanje z glasbenim potekom. Na področju socialnega in moralnega razvoja se otrok uči upoštevati pravila in prilagajati skupinski dinamiki, razvija empatičnost ter vzpostavlja interakcije z drugimi. Glasbena didaktična igra otroku predstavlja dejavnost na njemu primeren, ustrezen in neprisiljen način. Cilj te igre je omogočiti otroku, da intenzivno razvije določeno glasbeno zmožnost (Borota, 2013).

"Sicherl-Kafolove igre telesa, srca in uma" so opredeljene kot pomembne za celostni razvoj otroka. Gre za glasbene dejavnosti, ki ponujajo različne priložnosti za petje, igranje na glasbila, poslušanje glasbe, ustvarjanje, gibanje ter doživljanje in razumevanje glasbenih izkušenj. Te igre so zasnovane tako, da spodbujajo različne vidike otrokovega razvoja, vključno s telesnim, čustvenim in kognitivnim področjem. Igre tako predstavljajo celovit pristop k glasbeni vzgoji in omogočajo otrokom, da se na zabaven način učijo in razvijajo skozi glasbene aktivnosti (Lenarčič v Sicherl-Kafol, 2011).

6 GLASBENI KOTIČEK

Prostor je ključen element v učnem programu, pri čemer je pomembno upoštevati določena načela za njegovo ustrezno organizacijo.

1. **Organizacija prijetnega, varnega in zdravega prostora:** prostor naj bo oblikovan tako, da ustvarja prijetno in varno okolje za otroke. To vključuje izbiro barv, osvetlitve, udobnega pohištva ter skrb za čistočo in red.
2. **Zagotavljanje zasebnosti in intimnosti:** otrokom je treba omogočiti prostor, kjer se počutijo zasebno in varno. To vključuje različne koticke ali prostore, kjer lahko otroci individualno ali v manjših skupinah izvajajo dejavnosti ali imajo čas zase.
3. **Zagotavljanje stimulativnosti:** prostor naj spodbuja radovednost in ustvarjalnost otrok. Različni didaktični materiali, igrala, ter umetniški in znanstveni pripomočki naj bodo dostopni ter spodbujajo raznolike učne izkušnje.

4. Fleksibilnost prostora: prostor naj bo prilagodljiv, ki bo omogočal različne postavitve glede na potrebe dejavnosti. Prilagajanje prostora omogoča optimalno izkoriščanje učnega okolja in podpira raznolike učne pristope.

Z zgornjimi načeli se zagotavlja, da je učni prostor usmerjen v podporo razvoju otrok ter spodbuja pozitivno učno izkušnjo (Kurikulum, 2013).

Glasbeni kotiček je igralni prostor, ki ga je mogoče organizirati na različne načine: stalni (celoletni), občasni (povezan z izbrano temo) ali priložnostni (dnevni, povezan z dnevno dejavnostjo). Pri postavitvi glasbenega kotička je pomembno izbrati zvočno primerno lokacijo v igralnici, kjer ni motečih zvokov in odmevanja. Otroci lahko sodelujejo pri postavitvi in urejanju tega kotička. Pri mlajših otrocih je priporočljivo redno preurejanje in dopolnjevanje glasbenega kotička od prepoznanih potreb in počutij otrok v tem prostoru. S tem pristopom omogočamo prilagajanje okolja glede na spremenjene interese ali potrebe otrok ter spodbujamo njihovo aktivno sodelovanje pri oblikovanju lastnega glasbenega prostora.

Glasbeni kotiček je za otroka kot svojevrsten glasbeni atelje, kjer lahko v vlogi skladatelja, glasbenega interpreta in poslušalca izrazi svojo ustvarjalnost. V praksi se v glasbenem kotičku najpogosteje nahajajo različna glasbila. Da bi ustvarili spodbudno okolje, je smiselno kotiček opremiti tudi z drugimi elementi, kot so knjige o glasbi, muzikalije, slike, predmeti povezani z glasbo, zbirka zvočnih posnetkov, notni papir, dirigentska palica, stojalo za note, sodobna tehnologija za snemanje in predvajanje glasbe, slušalke, izdelki otrok, ki so nastali v procesu ustvarjanja v glasbi, zvočila, ki so jih otroci izdelali, ter pripomočki, s katerimi otrok izraža svoje doživljanje in izražanje z glasbo. Če je kotiček dovolj prostoren, ga lahko opremimo tudi s stolom za udobno poslušanje glasbe. Ta celosten pristop k oblikovanju glasbenega kotička omogoča otrokom bogato izkušnjo in raznolike možnosti izražanja skozi glasbo.

V glasbenem kotičku ima odrasel pomembno, a hkrati drugačno vlogo v primerjavi z vlogo v oddelku. V glasbenem kotičku odrasel še intenzivneje sodeluje z otroki, vstopa v interakcijo z njimi, skupaj z njimi ustvarja, spodbuja njihovo ustvarjalnost in pohvali dosežke. Pogosto se vključuje kot partner v igri in kot glasbenik, ki izvaja glasbo. Skupaj z otroku utrjuje pesmi, razvija spretnosti igranja na glasbila ter izvaja različne glasbene didaktične igre. Prisotnost odraslega v glasbenem kotičku je pogosto bolj izrazita kot v drugih kotičkih. Vlogo odraslega kot poslušalca in opazovalca otrokovega glasbenega izražanja je prav tako zelo pomembna. Odrasli ima možnost opazovati, dokumentirati in interpretirati otrokove glasbene dosežke. S tem si gradi podobo o otroku kot kompetentnem glasbeniku, kar prispeva k razumevanju otrokovega glasbenega razvoja in spodbuja nadaljnjo podporo v njihovi glasbeni poti (Borota, 2013).

Od začetkov organizirane predšolske vzgoje je glasba postala nepogrešljiv del vzgojne prakse vrtcev. Friedrich Frobel je prepoznal pomen glasbe in jo vključil kot sestavni del vzgojne prakse. Sčasoma so se metodični pristopi k glasbenim dejavnostim razvijali in izboljševali. Tradicionalni pristopi so se osredotočali na pevske dejavnosti, medtem ko sodobni pristop poudarja raziskovanje glasbe. Glasbene dejavnosti zdaj zavzemajo pomembno mesto v sodobnem kurikulumu predšolske vzgoje, predstavljajo pa tudi ključno priložnost za spodbujanje razvoja predšolskih otrok. Tradicionalni pristop k glasbeni dejavnosti v vrtcu se osredotoča na petje. V tradicionalni praksi se metodični pristop k tej dejavnosti osredotoča na motivacijo otrok, vzgojiteljev prikaz petja ter otrokovo lastno petje. Nasprotno pa sodobni pristop poudarja raziskovanje glasbe in različnih zvokov. Spodbudno okolje vrtca je opremljeno s primernimi glasbili, ki omogočajo interakcijo otrok s temi sredstvi in bogatijo otrokove izkušnje na celostni ravni, vključno s kognitivnimi, socialnimi in čustvenimi ter psihomotoričnimi vidiki. Otroci se tako z glasbo ukvarjajo skozi igro in raziskovanje. Glasbene dejavnosti v predšolskem obdobju zajemajo petje, igranje, poslušanje glasbe, ustvarjanje glasbe ter gibanje ob glasbi. Pri tem je pomembno, da se uporablja neformalen, vendar voden glasbeni kurikulum, ki je prilagojen potrebam predšolskih otrok. Glasbene dejavnosti predstavljajo pomemben del vzgojno-izobraževalnega sistema, saj spodbujajo razvoj otrokove radovednosti, iniciativnosti, kreativnosti in ustvarjalnih potencialov. Poleg tega prispevajo k socialni blaginji, ki se kaže v razumevanju in sprejemanju drugih, skladnosti z družbenimi normami ter medsebojnem sodelovanju otrok. Razvoj glasbenih sposobnosti pa predstavlja pomemben segment celotnega otrokovega razvoja (Mendeš in Dobrota, 2023).

V nadaljevanju raziskovalne naloge bomo predstavili raziskave s področja glasbene umetnosti, ki so jih raziskovali različni avtorji v obdobju zadnjih desetih let.

7 IZSLEDKI RAZISKAV

Študija iz Estonije poudarja vpliv političnih sprememb na glasbeno vzgojo v vrtcih. Po zgledu sovjetskega vzgojnega sistema so v estonskih vrtcih nastale temeljne spremembe, ki so vključile ustanovitev samostojnih glasbenih usmeritev in vzpostavitev novega delovnega mesta za strokovno usposobljene učitelje glasbe. To kaže na pomemben vpliv družbenih in političnih okoliščin na organizacijo glasbene vzgoje v predšolskem obdobju, hkrati pa poudarja nujnost ustrezne strokovne podpore za izvajanje glasbenih dejavnosti v vrtcih. Rezultati študije kažejo na izboljšave v estonskem vrtcu, ki izhajajo iz sodobnih trendov in jasnega koncepta glasbenega izobraževanja, razvijajočega se v preteklem stoletju. Strokovno usposobljeni učitelji glasbe so igrali ključno vlogo pri oblikovanju tega koncepta, kar je privedlo do trdne uveljavitve glasbene vzgoje kot pomembnega dela predšolske vzgoje v estonskem izobraževalnem sistemu. V raziskavi je bilo ugotovljeno, da anketiranci pri svojem

delu v vrtcu uporabljajo različna gradiva, ki jih pridobijo na izobraževanjih ali od sodelavcev. Med dejavnostmi, ki jih izvajajo v učnem načrtu, so navedeni petje, glasbeno-ritmično gibanje, poslušanje glasbe in igranje na glasbila. Poleg tega se ukvarjajo tudi z dejavnostmi, ki podpirajo razvoj ustvarjalnosti, kot so preproste improvizacije, besedne in ritmične igre ter drama. Visoke ocene učiteljev o glasbi in vrednotah, povezanih z glasbeno vzgojo, ustvarjajo ugodne pogoje za glasbeno vzgojo v vrtcu. Intervjuvanci v raziskavi gledajo na glasbo kot pojav, ki obogati, razveseli, blaži stres in nudi oporo. S svojimi izvedljivimi dejavnostmi ustvarjajo pogoje za doživljanje uspehov in dosežkov, kar podpira otrokovo samospoštovanje in identiteto. Anketiranci se zavedajo, da je glasbena vzgoja v vrtcu izhodišče za otrokov glasbeni razvoj ter nujen in pomemben del sistema predšolske vzgoje. Sodobni koncept estonskega glasbenega izobraževanja temelji na zakonu o ustanovah za predšolsko varstvo otrok in nacionalnem kurikulumu. Ta določa, da mora glasbena dejavnost potekati dvakrat tedensko pod vodstvom strokovnega učitelja glasbe (Kiilu, 2011).

Avtorici (Volčegorska in Nogina, 2014) sta v svoji raziskavi preučevali značilnosti zgodnjega glasbenega razvoja ter se osredotočili na vlogo zgodnjega razvoja glasbene intonacije pri oblikovanju muzikalnosti in ustvarjalnosti pri mlajših otrocih. Ugotovili sta, da glasbena dejavnost pomaga razvijati različne lastnosti, vključno s čustvenostjo, domišljijo in grobo motoriko. Glasba predstavlja obliko interakcije med otrokom in zunanjim svetom ter mu pomaga pri spoznavanju samega sebe, hkrati pa pogloblja možnosti orientacije in uspešnega delovanja v raznolikih okoljih. Številni raziskovalci ugotavljajo, da se vsi otroci rodijo z visokim potencialom za glasbeno zaznavanje, ki jim omogoča čutiti in razumeti jezik glasbe. Ključno vlogo pri tem igra čustveni odziv na intonacijo in izrazne elemente glasbenega jezika, pa tudi sposobnost intonacije in slušne identifikacije. Majhni otroci običajno dojemajo glasbo kot intonacijski in vizualni vzorec. Zgodnji glasbeni razvoj je predvsem proces razvoja glasbene intonacije, ki vključuje stabilne melodijske enote z določeno višino, ritmom, dinamiko in tonom. Avtorici sta v raziskavi prišli do rezultatov, da razvoj glasbene intonacije ne le aktivira glasbene sposobnosti pri otroku, temveč ga tudi spodbuja k ustvarjalni dejavnosti. Glasbeni vzorec se lahko prenese v vizualni ali motorični vzorec, postane vir celovitega razvoja. Proces glasbenega ustvarjanja otrokom prinaša občutek svobode, veselja in užitka v njihovi ustvarjalni dejavnosti. Zgodnji razvoj glasbene intonacije, ki temelji na aktivnem dožemanju glasbe in vključuje osnovne pomenske, čustvene in domišljijske glasbene informacije, omogoča malčkom komunikativno, motorično, vizualno in produktivno izkušnjo. Ta izkušnja močno vpliva na razvoj čustvenega in vrednostnega odnosa ter na uresničevanje osebnih potencialov vsakega otroka.

Dobrota (2019) je v svoji lastni raziskavi preučevala odnos vzgojiteljev do glasbenih dejavnosti in njihovo samooceno usposobljenosti za njihovo izvajanje. Ugotovila je, da vzgojitelji, ki imajo raje klasično glasbo, kažejo bolj pozitiven odnos do glasbenih dejavnosti v vrtcu. Kljub temu

rezultati raziskave niso potrdili povezave med vzgojitelji z večletnimi delovnimi izkušnjami in njihovo samooceno usposobljenosti na področju glasbenih dejavnosti. Rezultati raziskave kažejo, da vzgojitelji predšolskih otrok najpogosteje izvajajo tiste glasbene dejavnosti, do katerih kažejo največjo afiniteto in za katere ocenjujejo, da so bolj kompetentni. Raziskava tudi razkriva, da so vzgojitelji zadovoljni s tehničnimi sredstvi, vendar niso tako zadovoljni z inštrumenti za vzgojitelje. Ukvarjanje z glasbo prispeva k razvoju otrokovih glasbenih sposobnosti ter hkrati vpliva na njegov socialni, čustveni, intelektualni in telesni razvoj. Otroci izražajo užitek ob srečanju z glasbo, bodisi s petjem, igranjem, izvajanjem glasbenih iger ali gibalnim poslušanjem glasbe.

(Dundović in Sam Palmić, 2012) sta v Reškem vrtcu izpostavili pomanjkanje prisotnosti poslušanja glasbe kot temeljne dejavnosti v vsakodnevnih predšolskih dejavnostih. V okviru raziskave so izvedli preverjanje in opazovanje dveh osnovnih vrst poslušanja: aktivnega in pasivnega poslušanja instrumentalne in ljudske glasbe. Domača glasba v vrtcu igra ključno vlogo pri razvoju otrokove identitete, zlasti v urbanih večkulturnih okoljih. Instrumentalna glasba je pomembna, saj z izraznimi glasbenimi elementi privablja otroke ter neposredno vpliva na njihovo psihofizično in čustveno aktivnost. V raziskavi so anketirane osebe odgovarjale na raziskovalna vprašanja, ki so se osredotočala na vključenost aktivnega poslušanja glasbe v učni načrt vzgojiteljev, pogostost poslušanja instrumentalne glasbe, pogostost poslušanja domače glasbe ter stopnjo znanja vzgojiteljev o vplivu poslušanja glasbe na celostni otrokov razvoj. Rezultati raziskave so pokazali, da je poslušanje glasbe pomembna dejavnost v vrtcu, vendar se je ne izvaja pogosto. Anketirani vzgojitelji kot razloge za to navajajo nezadostno usposobljenost pri izboru umetniške glasbe, pomanjkanje prostora ter potrebo po strokovnem usposabljanju vzgojiteljev. Rezultati ankete kažejo, da anketiranci poslušanje glasbe ne dojemajo kot temeljne glasbene dejavnosti. Določen odstotek anketirancev nima opredeljenega odnosa do glasbe kot najbolj vsestranskega in učinkovitega medija ter področja v otrokovem razvoju. Stališča vzgojiteljev kažejo na nujnost problematiziranja in iskanja možnosti ter poti njihovega dodatnega izobraževanja na področju celostnega kurikula glasbene vzgoje.

Denac (2012) je mnenja, da je interes otrok za različne glasbene dejavnosti odvisen od predhodnih izkušenj in aktivnega sodelovanja v posameznih glasbenih aktivnostih. Njena raziskava, ki je vključevala anketiranje strokovnih delavcev v vrtcu, je pokazala, da vzgojitelji pogosto načrtujejo in izvajajo dejavnosti s področja jezika, nato umetnosti, pri čemer so likovne in oblikovalne dejavnosti najbolj zastopane. Na področju glasbene vzgoje pa se najpogosteje izvajajo dejavnosti petja pesmi, igranja na glasbila, poslušanja glasbe ter ustvarjanja ob glasbi. Manj pogosto se poslužujejo načrtovanja in izvajanja glasbenih didaktičnih iger ter ustvarjanja ob glasbi.

Izsledki raziskave Habetove nedvoumno dokazujejo, da ima glasba in izvajanje glasbenih dejavnosti ključen vpliv na celostni razvoj otroka v predšolskem obdobju. Te raziskave so pomemben dokaz za pomen glasbe pri oblikovanju različnih vidikov otrokove osebnosti ter na posameznih področjih otrokovega razvoja (Dovnik v Habe, 2005).

Borota (2013) je v svoji znanstveni monografiji predstavila izsledke raziskave, ki so jo izvedli na Pedagoški fakulteti v Kopru. Raziskava je zajemala petletne otroke, pri čemer so preučevali, ali otroci v tej starosti sami izražajo interes za določene dejavnosti. Večina anketiranih otrok je izrazila, da so jim vseč glasbene dejavnosti, čeprav so najbolj priljubljene med njimi bile dejavnosti gibanja ob glasbi ter igranja na glasbila. Odnos do glasbene vzgoje se je v zadnjem času močno spremenil. Opazimo pomanjkanje petja, poslušanja, igranja in ustvarjanja, kar je pripisano vplivu akustičnih dražljajev, predvsem zvočnega okolja, ter avdiovizualnih sredstev. Ti dejavniki povzročajo pasiven odnos do glasbenih aktivnosti.

Glasba in glasbene dejavnosti igrajo izjemno pomembno vlogo pri celostnem razvoju predšolskega otroka. Kljub temu se premalo pogosto poslužujemo glasbenih dejavnosti, pri čemer so le-te včasih uporabljene zgolj kot del zabave ali trenutne kratkočasne zaposlitve, kar predstavlja zamujeno priložnost za optimalen razvoj otrokovega glasbenega potenciala.

Glasba ima pomembno vlogo pri celostnem razvoju otrok s posebnimi potrebami. Spodbujanje samodiscipline in razvoj samokontrole prek glasbenih aktivnosti lahko vpliva na fizični, kognitivni in čustveni razvoj teh otrok. Fizična interakcija z glasbili lahko pomaga pri razvijanju motoričnih sposobnosti, obenem pa spodbuja tudi koordinacijo in nadzor nad gibanjem. Glasba tako predstavlja izjemno koristno orodje pri podpiranju raznolikih vidikov razvoja otrok s posebnimi potrebami. Zelo pomembno je poudariti, da je proces učenja in dosežki otrok s posebnimi potrebami v glasbeni vzgoji tesno povezan z ustvarjanjem spodbudnega učnega okolja. Dejavnosti, ki so načrtovane tako, da omogočajo otroku usvajanje osnovnih tehnik igranja na glasbilo, imajo lahko pozitiven vpliv na otrokovo samozavest in občutek zadovoljstva ob dosežkih. Vzgojitelji in skrbniki igrajo ključno vlogo pri zagotavljanju spodbudnega učnega okolja ter nudenju ustrezne podpore in spodbud med izvajanjem dejavnosti. S tem se ustvarjajo pogoji, v katerih lahko otroci s posebnimi potrebami doživijo uspeh in razvijajo svoje potenciale. To poudarja pomembnost prilagojenih pristopov in posameznih spodbud, ki so prilagojene specifičnim potrebam vsakega posameznika. Glasbene dejavnosti, ki vključujejo nadzor nad dihanjem lahko pomagajo otrokom s težavami pri dihanju ali govoru. Učenje kontroliranja dihanja prek glasbenih praks lahko vodi k boljši kontroli dihalnih vzorcev, kar lahko vpliva na otrokov govor. Glasbene dejavnosti, kot so petje, uporaba glasbil ali izvajanje ritmičnih vaj, lahko pomagajo otrokom pri razvijanju pravilnega dihanja. To je ključno za govor, saj je pravilno dihanje osnova za ustrezno oblikovanje zvokov in besed. S tem se vzpostavlja povezava med dihanjem in govorom, kar pomaga pri izboljšanju

izražanja in artikulacije. Poleg tega lahko glasbene dejavnosti spodbujajo otroka, da postane bolj zavesten svojega dihanja. Pomemben vidik glasbenih dejavnosti pri otrocih s posebnimi potrebami je vpliv na koncentracijo. Glasbene dejavnosti lahko delujejo kot močno orodje za odvrčanje otroka od stresnih situacij in hkrati spodbujajo razvoj trajne koncentracije na bolj sproščujoč način. Raziskave kažejo, da glasba lahko pozitivno vpliva na otrokov živčni sistem in čustveno dobrostanje, kar lahko pripomore k zmanjšanju stresa. S tem se ustvarjajo pogoji, v katerih otrok lažje vzdržuje pozornost in se osredotoča na določeno nalogo ali dejavnost. Uporaba glasbe kot sredstva za umirjanje in vzpostavljanje koncentracije lahko predstavlja dragocen pristop pri delu z otroki s posebnimi potrebami (Dovnik v De Bretange, 2011).

Vzgojiteljeva vloga je pri vključevanju otrok s posebnimi potrebami v glasbene dejavnosti ključnega pomena. Vzgojitelji imajo pomembno vlogo pri razvoju in uporabi prilagojenih metod dela, ki omogočajo vsem otrokom enakopravno sodelovanje v dejavnostih ter jim dajejo občutek uspeha. Prilagajanje dejavnosti in uporaba različnih pristopov sta nujna za ustvarjanje vključujočega okolja, kjer se vsak otrok počuti sprejetega in podprtega. Vzgojitelji morajo imeti razumevanje različnih potreb vsakega otroka ter biti sposobni prilagajati dejavnosti glede na posamezne zmožnosti in izzive. Pogosto je že samo sodelovanje v dejavnosti lahko velik dosežek za otroke s posebnimi potrebami.

Glasbo, ki temelji na ustvarjalnosti in se definira kot zvočna umetnost, je mogoče uspešno uporabljati kot učno metodo v predšolskem obdobju. Pomembno je, da se pri tem pazljivo izbira učne metode, zlasti tiste, ki vključujejo vadbo glasu in igranje glasbil, da bi bile učinkovite. Poleg tega je ključnega pomena, da se razvije ustrezen repertoar glasbenih aktivnosti, ki podpira celostni razvoj otrok v predšolskem obdobju. Avtor je izvedel raziskavo z namenom oblikovanja repertoarja otroških pesmic za otroke v skladu s programom predšolske vzgoje. Raziskava je bila usmerjena v podporo učiteljem glasbe na predšolski stopnji pri doseganju večje učinkovitosti in produktivnosti pri delu. Za izvedbo raziskave je avtor oblikoval pesniški repertoar ter določil eksperimentalno in kontrolno skupino. Raziskava je trajala 12 tednov, medtem ko je raziskovalna skupina aktivno sodelovala in se vključevala v dejavnosti na podlagi predlaganih pesmi. Raziskava je pokazala pozitivne rezultate pri otrocih, ki so sodelovali v raziskovalni skupini. Izboljšala se je njihova sposobnost prepoznavanja zvočnosti in glasnosti glasbenih zvokov, ki so jih poslušali. Otroci so pokazali aktivno sodelovanje pri poslušanje glasbe, kar se je odražalo v pozitivnih spremembah v njihovem vedenju pri vdihu, zadrževanju diha, izdihu, posnemanju in sproščanju telesa. Poleg tega so otroci dosegli velik napredek v sestavljanju enobesednih, dvobesednih, tribesednih in posnemalnih ritmov. Raziskava je prav tako ugotovila, da so otroci v eksperimentalni skupini zelo izboljšali svoje govorne in ritmične sposobnosti. Na podlagi teh rezultatov so zaključili, da so otroci v eksperimentalni skupini na splošno izboljšali svoje pevske sposobnosti v skladu s pevsкими pravili (Gul in Bozkaya, 2015).

Raziskava Rickertove je osvetlila pomene in funkcije spontanega petja pesmi otrok v predšolskih ustanovah na Nizozemskem. Raziskovalka je verjela, da otroci izkoriščajo socialne in interakcijske priložnosti petja med svojimi medsebojnimi interakcijami. Način, kako uporabljajo pesmi, se sklada s sociokulturnim okoljem predšolske vzgoje, kjer petje ni le glasbena dejavnost, temveč tudi smiselna družbena praksa v formaliziranih interakcijah med učitelji in otroki. V neformalnih interakcijah pa otroci pesmi uporabljajo asertivno, da oblikujejo svoje interakcije in igro. Otroci v predšolskem obdobju doživljajo aktivno socializacijo, v katero so vključeni tudi skozi petje in izkušnje. Sodelujejo pri svoji jezikovni socializaciji in socializaciji petja na način, ki je v skladu s sociokulturnim okoljem predšolske vzgoje. Vrednotenje petja kot glasbene in umetniške prakse je pomembno izpostavljeno v predšolskem obdobju. Avtorica je v svoji raziskavi analizirala petje kot formalizirano prakso, ki je trdno vpeta v vsakodnevne rutine vrtca. Preučila je izbrane primere iz zvočnih posnetkov in terenskih zapisov, pridobljenih med 4,5-mesečnim terenskim delom v vrtcu na Nizozemskem. Raziskava je razkrila, da spontano petje pesmi prevzame interakcijske funkcije in odraža socializirano znanje. Z natančnim preučevanjem izbire pesmi in trenutkov, ko so se otroci odločili za petje, je avtorica ugotovila, da postane praksa pomembna kot del skupnih kontekstov, kjer materialni predmeti, telesa in prostori vzpostavljajo odnose z glasbenimi in drugimi jezikovnimi viri. Način, kako otroci uporabljajo pesmi kot vir, odraža sociokulturno okolje predšolske vzgoje, kjer petje vključuje smiselno družbeno prakso v formalizirani interakciji med učitelji in otroki (Rickert, 2022).

Slovenske avtorice Sicherl Kafol, Denac in Žnidaršič (2015) so predstavile rezultate raziskave, izvedene na vzorcu 245 vzgojiteljev predšolskih otrok iz vse Slovenije. Študija je preučevala umetnostno-kulturni status pogledov vzgojiteljev na predšolsko vzgojo, z osredotočenostjo na vključevanje kulturno-umetnostnih tem ter njihovo mnenje o uresničevanju ciljev umetnostno-kulturne vzgoje v načrtovanih in izvedbenih kurikulumih. Raziskava je pokazala, da vzgojitelji v predšolski vzgoji poudarjajo potrebo po večji pozornosti do uprizoritvene umetnosti, glasbene umetnosti in kulturne dediščine. Nasprotno pa manj pozornosti namenjajo ciljem, kot so izražanje kultur drugih narodov, spoznavanje različnih kultur, razvijanje zavesti o kulturni identiteti ter izražanju lastne kulture. Rezultati so pokazali, da slovenski vzgojitelji v procesu načrtovanja, izvajanja in vrednotenja vzgojno-izobraževalnega dela pogosto dosežejo večino ciljev, vendar se premalo posvečajo razumevanju kulturne raznolikosti in pomena kulturne dediščine. Pomanjkanje vključevanja teh ciljev v izobraževalni proces omejuje možnosti otrok za razvoj odnosa do lastne kulture ter kultur drugih narodov.

8 EMPIRIČNI DEL

Namen raziskovalne naloge je predstavitev pomena glasbenih aktivnosti na celostni razvoj otrok, načrtovanje in izvajanje glasbenih vsebin v oddelku, merjenje zastopanosti raznolikih glasbenih vsebin v slovenskih vrtcih, ugotavljanje ali se strokovni delavci zavedajo pomena glasbe na celostni razvoj otrok ter ali obstajajo razlike glede na starost, izobrazbo, delovno dobo strokovnih delavcev.

Cilj raziskovalne naloge je ugotoviti, ali strokovni delavci pri svojem delu z otroki izvajajo različne glasbene vsebine, kako pogosto jih izvajajo, za katere glasbene aktivnosti se počutijo najbolj kompetentne, ali imajo dovolj znanja, ali imajo dovolj glasbenih pripomočkov, ali imajo urejene glasbene kotičke v igralnici.

Če se bo pri analizi vprašalnikov pokazalo, da imajo določeni dejavniki negativen vpliv na zastopanost raznolikih glasbenih vsebin v oddelkih, nam bo to vodilo za predloge za izboljšavo. Z analizo anketnih vprašalnikov se bo ugotavljalo dejansko stanje zastopanosti raznolikih glasbenih vsebin v slovenskih vrtcih. Upamo, da bodo rezultati pripomogli k temu, da se bodo strokovni delavci začeli zavedati pozitivnih učinkov raznolikih glasbenih aktivnosti na celostni razvoj otrok in jih pogosteje načrtovati ter vnašati v svoje delo.

Pred začetkom izvajanja raziskovalne naloge smo si postavili naslednje hipoteze:

H1: Glasbena umetnost je v oddelkih slabše zastopana.

H2: Strokovni delavci pogosto izvajajo glasbene dejavnosti, ki so njim ljubše.

H3: Najbolj pogosta oblika glasbene aktivnosti je petje pesmi.

H4: Strokovni delavci pri svojem delu upoštevajo načelo uravnoveženosti.

H5: Strokovni delavci nimajo ustreznega znanja za Orffov instrumentarij.

H6: Strokovni delavci se redno izobražujejo na področju glasbe.

H7: Na zastopanost glasbenih vsebin v oddelku vplivajo delovne izkušnje, izobrazba, starost strokovnih delavcev in starostna skupina v kateri delajo.

H8: Glasbeni kotički v oddelku so redkost.

H9: Glasbila so pospravljena v omarah in niso na dosegu otrok.

H10: Glasbene vsebine redko povezujemo z ostalimi kurikularnimi področji.

H11: Otroci upoštevajo pravila v glasbeno-didaktičnih igrah.

H12: Glasbene vsebine najpogosteje izvajamo v mesecu decembru.

Vzorec predstavlja 158 strokovnih delavcev iz različnih vrtcev po Sloveniji. Spletni anketni vprašalniki so bili posredovani vodstvenim delavcem različnih vrtcev, anketiranci pa so imeli 15 dni časa, da ga izpolnijo. Za zbiranje podatkov smo izvedli anketo s pomočjo merskega instrumenta – anketnega vprašalnika, ki je bil sestavljen na podlagi proučevanja strokovne literature o pomenu glasbenih vsebin na celostni razvoj otrok in zastopanosti glasbenih

aktivnosti v vrtcu. Vprašalnik smo sestavili in prilagodili glede na predvidevano problematiko trenutnega stanja. Anketiranje je bilo anonimno in je potekalo individualno. Objektivnost anketnega vprašanja je bila zagotovljena z uporabo zaprtih in odprtih vprašanj.

Vprašalnik je sestavljen iz 26 vprašanj, ki temeljijo na dimenzijah zastopanosti glasbenih vsebin v oddelku, usposobljenosti strokovnih delavcev za izvajanje glasbenih aktivnosti, opremljenost glasbenih kotičkov, vsako zaprto vprašanje ima od dve do sedem trditev. Pri odprtih vprašanjih so anketiranci zapisali svoja mnenja na določeno vprašanje.

Dimenzije zastopanosti glasbenih vsebin v oddelku, ki jih zajema vprašalnik, so:

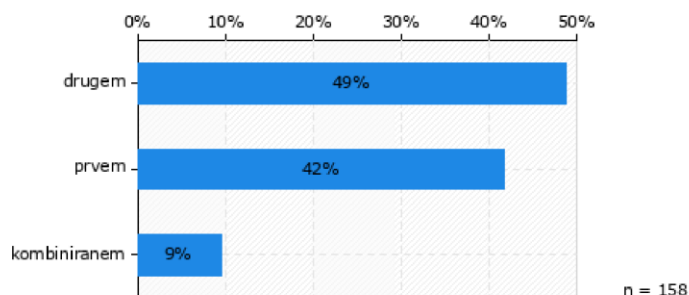
- glasbeno udejstvovanje strokovnih delavcev v prostem času,
- glasbena usposobljenost strokovnih delavcev,
- načrtovanje glasbenih vsebin,
- najpogostejše terminske izvedbe glasbenih vsebin,
- najpogosteje izvajane glasbene vsebine,
- vpliv dejavnikov na zastopanost glasbenih vsebin v oddelku,
- zagotavljanje načela uravnoveženosti,
- pozitiven vpliv glasbenih vsebin na otroke,
- povezovanje glasbenih vsebin z drugimi kurikularnimi področji,
- glasbeni kotički,
- izvajanje raznolikih glasbenih vsebin v oddelku,
- motivacija za v prihodnje.

Anketiranci so odgovarjali s pomočjo petstopenjske lestvice strinjanja, pri kateri so se odločili za eno izmed naslednjih trditev:

- popolnoma se strinjam,
- nekoliko se strinjam,
- nevtralen,
- nekoliko se ne strinjam,
- popolnoma se ne strinjam.

Rezultate raziskave smo analizirali z računalniškim orodjem za izdelavo spletnih anket 1KA s pomočjo katerega smo oblikovali grafe in rezultate prikazali v odstotkih.

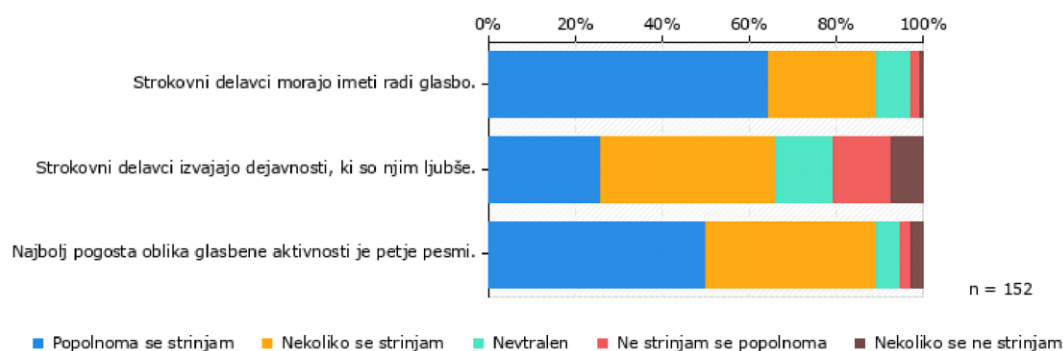
V katerem starostnem obdobju delate?

Slika 1: Delež strokovnih delavcev glede na starostno obdobje v odstotkih.

Anketirance smo razdelili v tri skupine: drugo, prvo in kombinirano. Največji delež (49 %) predstavljajo zaposleni v drugem starostnem obdobju, sledijo zaposleni v prvem starostnem obdobju z 42 % odstotki, najmanjši pa je delež zaposlenih v kombiniranem oddelku z le 9 odstotki.

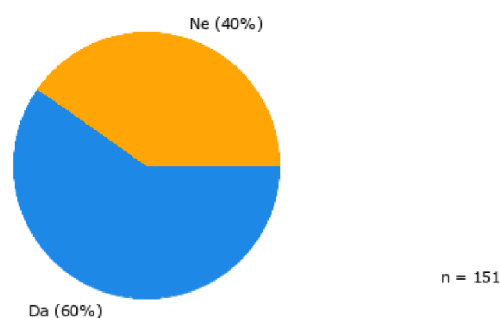
V kolikšni meri se strinjate s trditvami?

Slika 2: Trditve na podlagi predvidevanja

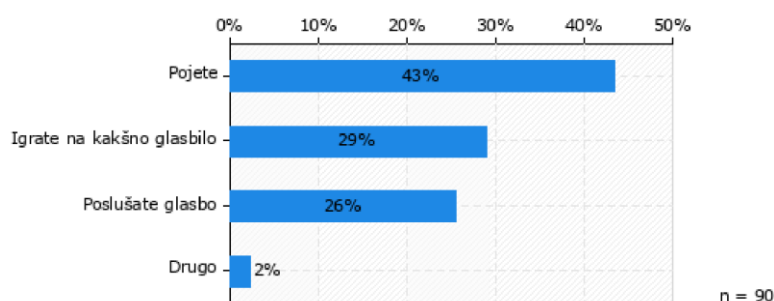
Pri kategoriji postavljenih trditev, da morajo imeti strokovni delavci radi glasbo, so se anketiranci v večini (več kot 60 %) popolnoma strinjali, 25 % pa nekoliko strinjali, kar pomeni, da trditev vsekakor drži. Na splošno se pedagoški delavci zavedajo svojega poslanstva. V prvi vrsti morajo najprej sami imeti radi glasbo, da jo lahko posredujejo otrokom. Pri drugi trditvi, da strokovni delavci izvajajo dejavnosti, ki so njim ljubše se je kar 40 % strokovnih delavcev opredelilo z oznako nekoliko se strinjam, 25 % pa se popolnoma strinjam, kar kaže, da se večina strokovnih delavcev poslužuje dejavnosti v oddelku, ki so njim ljubše. Trditev, da je najbolj pogosta oblika glasbenih dejavnosti petje pesmi se je s 50 % popolnoma se strinjam in 40 % nekoliko se strinjam ravno tako izkazala za resnično. Petje pesmi se v vrtcih najpogosteje izvaja ob različnih načrtovanih in spontanah dejavnostim tekom celega dne.

Se v prostem času glasbeno udeležujete?

Slika 3: Delež glasbenega udejstvovanja strokovnih delavcev v prostem času

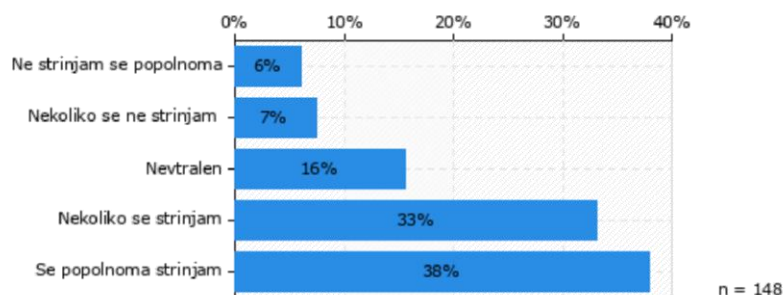
Raziskava je pokazala, da se kar 60 % strokovnih delavcev v prostem času glasbeno udejstvuje na različnih področjih.

Slika 4: Delež glasbenega udejstvovanja po področjih

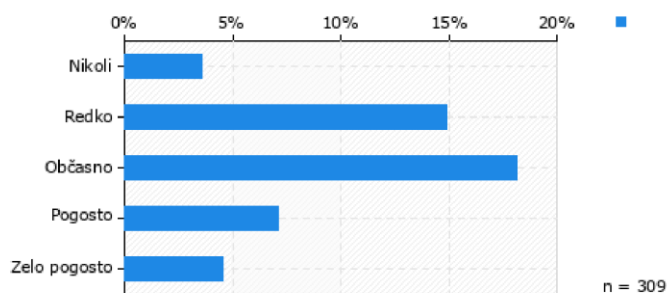
Največji odstotek (43 %) kaže, da strokovni delavci v prostem času največ pojejo, s 29 % sledi igranje na glasbilo, 26 % jih posluša glasbo, 2 % anketirancev se je opredelilo za drugo. Da strokovni delavci v prostem času najraje pojejo posledično izraža dejstvo, da v oddelku najpogosteje izvajajo dejavnost petja pesmi.

Kako se strinjate s trditvijo, da bi morali biti strokovni delavci po končanem šolanju ustrezno glasbeno usposobljeni?

Slika 5: Glasbena usposobljenost strokovnih delavcev po izobraževanju

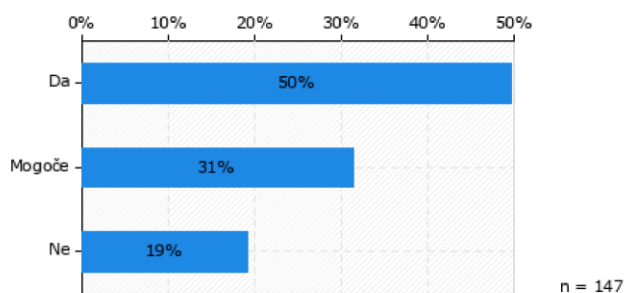
Največji delež – 38 odstotkov strokovnih delavcev se je opredelilo s trditvijo popolnoma se strinjam, 33 % s trditvijo nekoliko se strinjam, 16 % je bilo nevtralnih, 7 % s trditvijo nekoliko se ne strinjam, 6 % pa se jih ne strinja popolnoma. Večina, kar 71 % se jih strinja s trditvijo, da bi morali biti strokovni delavci po končanem šolanju ustrezno glasbeno usposobljeni. Se glasbeno izobražujete?

Slika 6: Delež glasbenega izobraževanja

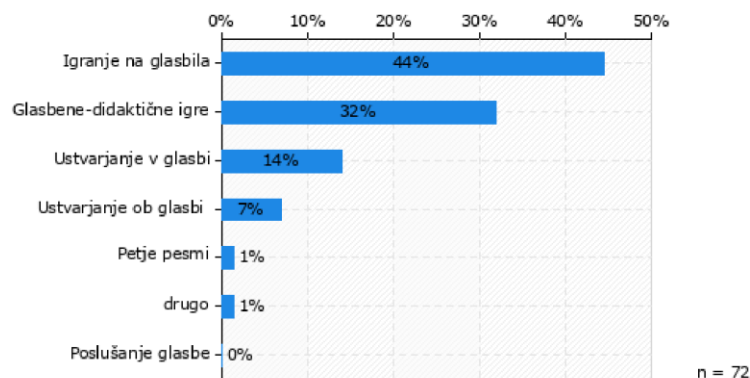
Raziskava je pokazala, da se je največ strokovnih delavcev opredelilo, da se glasbeno izobražuje občasno, sledi mu odgovor redko. Na tretjem mestu je odgovor pogosto, ki mu sledi odgovor zelo pogosto in na zadnjem mestu odgovor nikoli. Podatek ni vzpodbuden, strokovni delavci potrebujejo izobraževanja iz glasbenih vsebin, da bodo na svojem področju bolj suvereni.

Menite, da potrebujete dodatno izobraževanje s področja glasbenih vsebin?

Slika 7: Potreba po dodatnem glasbenem izobraževanju

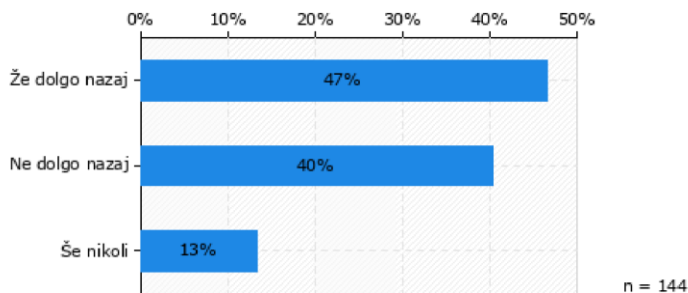
Kar 50 odstotkov strokovnih delavcev meni, da potrebuje dodatno izobraževanje s področja glasbenih vsebin, 31 % se jih je opredelilo z odgovorom mogoče, 19 % strokovnih delavcev pa meni, da ne potrebuje dodatnega izobraževanja.

Slika 8: Opredelitev potrebe po glasbenem izobraževanju

Strokovni delavci, ki so se opredelili, da potrebujejo dodatno izobraževanje s področja glasbe, bi se udeležili različnih izobraževanj: kar 44 odstotkov bi se udeležilo izobraževanj s področja igranja na glasbila, 32 odstotkov strokovnih delavcev zanimajo izobraževanja s področja glasbenih-didaktičnih iger, 14 odstotkov bi se jih udeležilo izobraževanj na tematiko ustvarjanja v glasbi, 7 % pa ustvarjanja ob glasbi. Le 1 % strokovnih delavcev bi se udeležilo izobraževanj s področja petja. Raziskava je pokazala, da strokovni delavci potrebujejo izobraževanja s področij, v katerih niso preveč suvereni. Na omenjenih področjih jim primanjkuje znanja, ki se kaže kot posledica nezadostnega načrtovanja in izvajanja omenjenih glasbenih vsebin v oddelku.

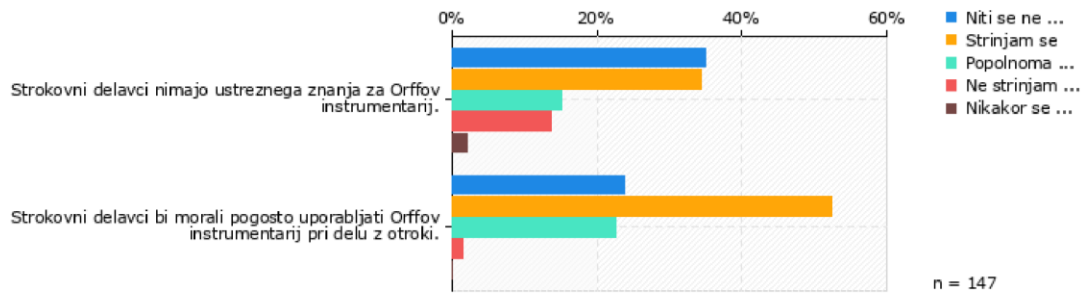
Kdaj ste se nazadnje udeležili izobraževanja s področja glasbe?

Slika 9: Udeležba na zadnjem glasbenem izobraževanju

Večina anketirancev (47 %) je na vprašanje, kdaj so se nazadnje udeležili izobraževanja s področje glasbe odgovorilo z že dolgo nazaj, 40 % jih je odgovorilo z ne dolgo nazaj, 13 % strokovnih delavcev se pa ni še nikoli udeležilo glasbenih izobraževanj. Rezultati se pokazali, da, se je večina strokovnih delavcev udeleževala izobraževanj s področja glasbe že pred časom, manjši delež pa še nikoli. Pomanjkanje znanja in idej za glasbene vsebine se verjetno izraža kot posledica pomanjkanja izobraževanja.

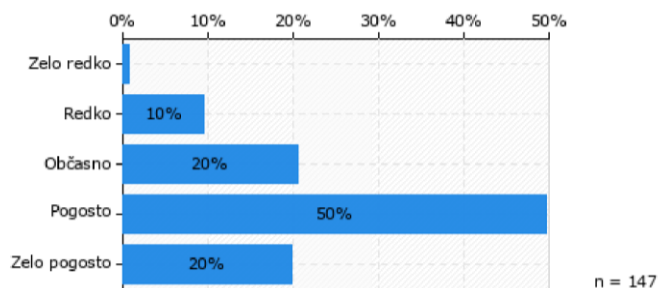
V kolikšni meri se strinjate z naslednjima trditvama?

Slika 10: Trditve na podlagi predvidevanja

Pri kategoriji postavljenih trditvev, da strokovni delavci nimajo ustreznega znanja za Orffov instrumentarij se je polovica strokovnih delavcev opredelila, da se popolnoma oz. da se strinjajo s trditvijo. 35 odstotkov strokovnih delavcev se ni točno opredelilo, 15 odstotkov se jih ne strinja s trditvijo. Pri drugi trditvi, da bi morali strokovni delavci pogosto uporabljati Orffov instrumentarij pri delu z otroki pa so v večini, kar 76 odstotkov podprli trditev, 22 odstotkov se jih ni opredelilo, slaba 2 odstotka pa se s trditvijo nista strinjala.

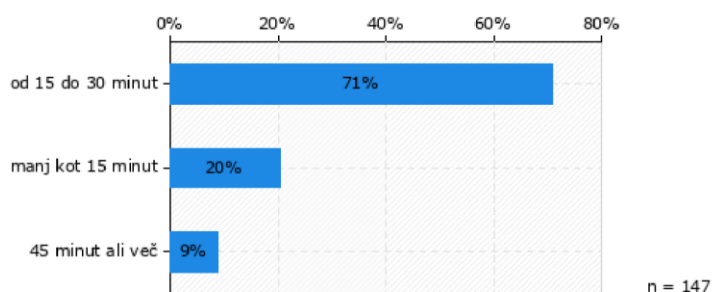
Kako pogosto načrtujete in izvajate glasbene aktivnosti v oddelku?

Slika 11: Pogostost načrtovanja in izvajanja glasbenih vsebin

Raziskava je pokazala, da kar 50 % anketirancev pogosto izvaja glasbene aktivnosti v oddelku, 20 % jih izvaja zelo pogosto, 20 % občasno, 10 % pa redko.

Koliko časa namenite za izvedbo posamezne glasbene vsebine?

Slika 12: Opredelitev časovnega razpona izvajanja glasbenih vsebin

Večina anketirancev (71 %) nameni od 15 do 30 minut časa za izvajanje glasbenih vsebin, 20 % strokovnih delavcev nameni manj kot 15 minut časa, 9 % pa jih nameni 45 minut ali več.

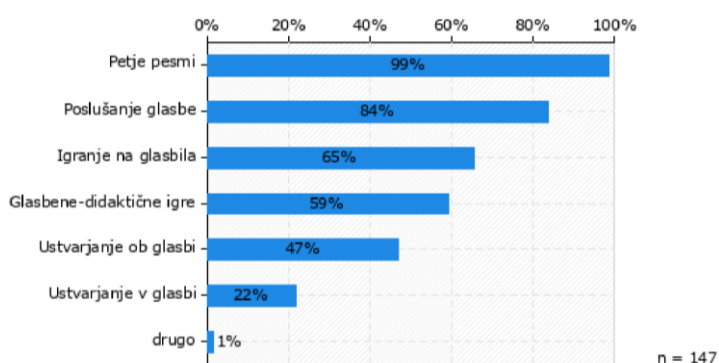
V katerem časovnem terminu izvajate glasbene aktivnosti?

Vprašanje je bilo odprtega tipa, zato smo si pri analizi odgovora pomagali s Paukovo strategijo. Večina strokovnih delavcev izvaja glasbene vsebine v oddelku kot načrtovane dejavnosti v dopoldanskem času takoj po zajtrku, v jutranjem krogu. Petje pesmi uporabljajo kot načrtovane dejavnosti med prehajanjem med različnimi dejavnostmi. Različnih glasbenih aktivnosti se poslužujejo tudi med pripravami na posamezne obroke, ob sprejemu in oddajanju, med pospravljanjem igrač, med previjanjem in oblačenjem, med sprehodi, v gozdu. Posluževanje glasbenih aktivnosti je odvisno od vsebin, razpoloženja otrok, prostora. V kolikor otroci sami izrazijo pobudo, čas ni pomemben.

V katerem času v oddelku največ izvajate glasbene vsebine?

Večina anketirancev je zapisala, da glasbene vsebine izvajajo enkrat tedensko vse mesece v letu. Pretežno kot usmerjene dejavnosti: petje pesmi, učenje novih pesmi, igranje na male ritmične instrumente, glasbeno-didaktične igre, poslušanje glasbe, glasbene pravljice ... Za zaposlitev izberejo največ tri elemente. Več strokovnih delavcev je izvajanje glasbenih vsebin v oddelku označilo kot enakovredno izvajanje vzporedno z drugimi področji. Ostali anketiranci so se opredelili za pogostejše izvajanje po mesecih: septembra zaradi uvajalnega obdobja za pomiritev otrok, decembra zaradi pričakovanja dobrih mož, marca zaradi meseca družin in srečanj ter junija zaradi zaključkov. Vsi strokovni delavci so enotnega mnenja, da se glasbenih vsebin najbolj pogosto poslužujejo pred nastopi v javnosti.

Katere glasbene vsebine pogosto izvajate v oddelku?

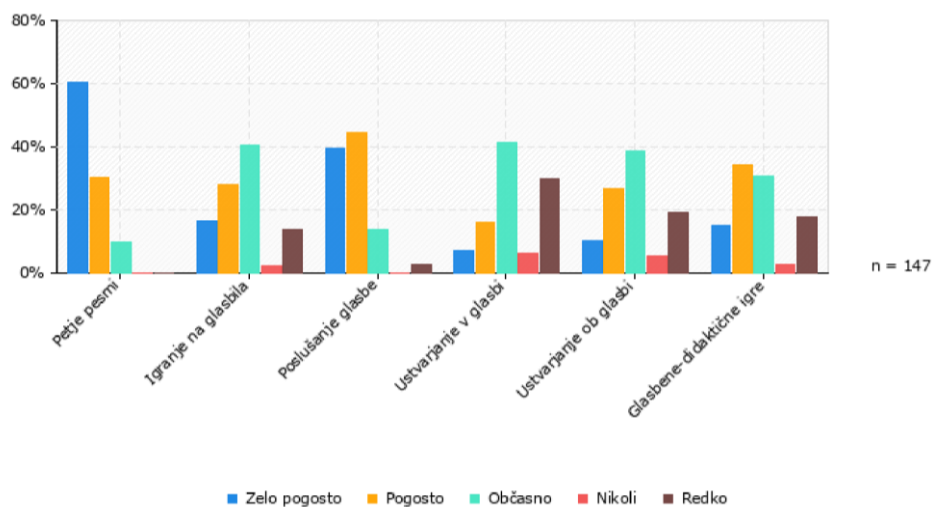

Slika 13: Delež najbolj pogosto izvajanih dejavnosti

Na vprašanje, katere glasbene vsebine pogosteje izvajate v oddelku, so imeli anketiranci možnost označiti več odgovorov. Raziskava je pokazala, da je na prvem mestu priljubljenosti izvajanja glasbenih vsebin v oddelku petje pesmi (99 %), na drugem poslušanje glasbe (84 %), na tretjem igranje na glasbila (65 %), na četrtem glasbene-didaktične igre (59 %), na petem ustvarjanje ob glasbi (47 %), na šestem ustvarjanje v glasbi (22 %). Za drugo izbiro se je opredelil (1 %) strokovnih delavcev.

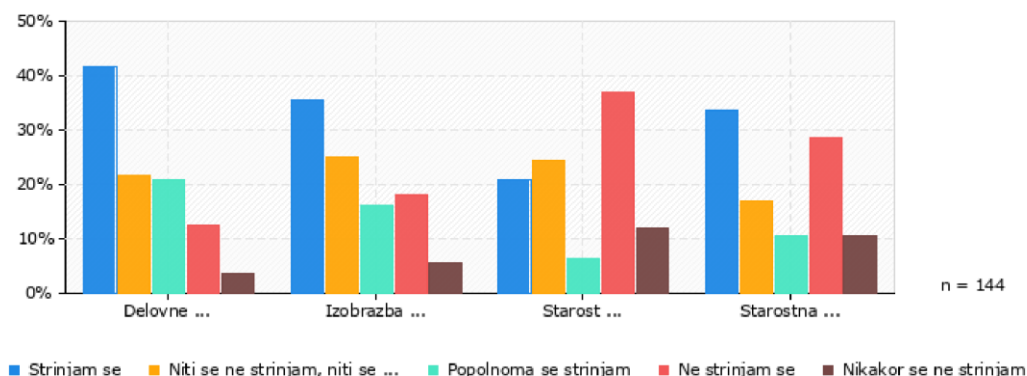
Koliko se poslužujete določenih glasbenih vsebin?

Slika 14: Delež posluževanja različnih glasbenih vsebin

Za petje pesmi se je kot zelo pogosto izvajano dejavnost opredelilo 60 % strokovnih delavcev, 30 % kot pogosto izvajano dejavnost in 10% kot občasno dejavnost. Glasbeni aktivnosti igranja na glasbila so anketiranci namenili 18% kot zelo pogosto izvajano dejavnost, 30 % kot pogosto izvajano dejavnost, 40 % kot občasno izvajano dejavnost, 10 % kot redko izvajano dejavnost ter 2 % kot nikoli izvajano dejavnost. Poslušanje glasbe so anketiranci opredelili s 40 % z zelo pogostim izvajanjem, 42 % s pogostim izvajanjem, 16 % z občasnim izvajanjem ter 2 % z rednim izvajanjem. Za dejavnost ustvarjanja v glasbi se je kot zelo pogosto izvajano dejavnost odločilo 7 % strokovnih delavcev, 18 % kot pogosto izvajano dejavnost, 40 % kot občasno izvajano dejavnost, 30 % kot redko izvajano dejavnost ter 5 % kot nikoli izvajano dejavnost. Ustvarjanju ob glasbi so anketiranci namenili 10 % zelo pogostega izvajanja, 24 % pogostega izvajanja, 38 % občasnega izvajanja, 20 % redkega izvajanja ter kar 8 % jih nikoli ne izvaja. Glasbenim didaktičnim igram so anketiranci namenili 14 % kot zelo pogosto izvajano dejavnost, 34 % kot pogosto izvajano dejavnost, 32 % kot občasno izvajano dejavnost, 18 % kot redko izvajano dejavnost ter 2 % kot nikoli izvajano dejavnost. Opaziti je, da se pri določenih glasbenih aktivnostih pojavi nižji odstotek dejavnosti, ki jih strokovni delavci nikoli ne izvajajo z otroki v oddelku.

Vpliv dejavnikov na zastopanost glasbenih vsebin

Slika 15: Trditve na podlagi predvidevanja

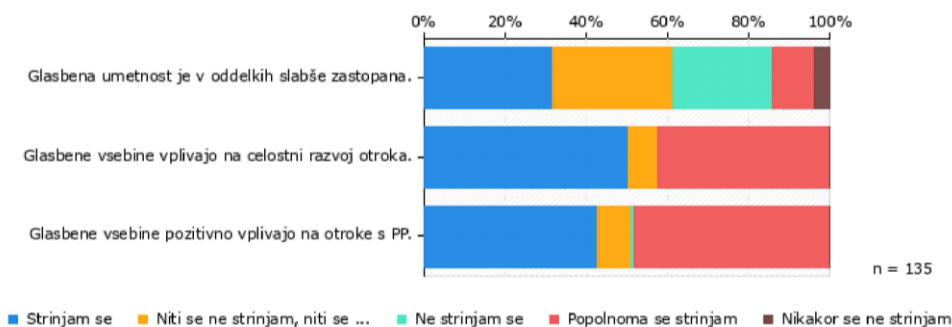
Pri kategoriji postavljenih trditvev na podlagi predvidevanja so se strokovni delavci opredelili sledeče: da delovne izkušnje strokovnih delavcev vplivajo na zastopanost glasbenih vsebin v oddelku se je popolnoma strinjalo 20 odstotkov, 42 odstotkov se jih je strinjalo, 22 odstotkov se jih ni točno opredelilo, 12 odstotkov se jih ni strinjalo ter 4 odstotki so se opredelili, da se nikakor ne strinjajo s trditvijo. Druga trditvev se je nanašala na vpliv izobrazbe strokovnih delavcev na glasbene vsebine. 25 odstotkov anketirancev se je s trditvijo popolnoma strinjalo, 36 odstotkov se je s trditvijo strinjalo, 16 odstotkov je ostalo neopredeljenih, 18 odstotkov se jih ni strinjalo, 5 odstotkov je odgovorilo, da se nikakor ne strinjajo. Pri tretji trditvi so strokovni delavci ugotavljali ali starost strokovnih delavcev vpliva na zastopanost glasbenih vsebin v oddelku. Rezultati so pokazali, da se jih 6 odstotkov popolnoma strinja s trditvijo, 20 odstotkov se jih strinja, kar 24 odstotkov se ni opredelilo, 38 odstotkov se jih ne strinja in 12 odstotkov nikakor ne podpira te trditve. Zadnja trditvev, da starostna skupina v kateri delajo vpliva na zastopanost glasbenih vsebin je pokazala naslednje rezultate in sicer: 10 odstotkov se s trditvijo popolnoma strinja, 34 odstotkov se jih strinja, 17 odstotkov se ne more opredeliti, 29 odstotkov se ne strinja, 10 odstotkov se nikakor ne strinja.

Kako in na kakšen način pri načrtovanju in izvajanju glasbenih vsebin upoštevate načelo uravnoveženosti?

Vprašanje je bilo odprtega tipa, zato bomo analizirali in zapisali najpogostejše odgovore strokovnih delavcev. Anketiranci so pozorni, da otrokom ponujajo raznoliko izbiro glasbenih vsebin na čim bolj raznovrsten način, da dejavnosti povezujejo z ostalimi področji ter da so prilagojene otrokovim zmožnostim, značilnostim, interesom. Pri svojem delu izhajajo in sledijo otrokom ter formativnem spremljanju. Pri načrtovanju in izvajanju raznolikih dejavnosti upoštevajo celostni razvoj otrok, starost, interes, njihovo predznanje. Izpostavljajo participacijo otrok, da so v dejavnosti vključeni vsi otroci, da imajo vsi enake možnosti spoznavanja in sodelovanja. Zavedajo se, da morajo biti vsebine uravnovežene in

enakovredno razporejene tekom leta, da se jih čim več zajame. Le to se doseže z beleženjem in z določanjem terminskega zaporedja aktivnosti iz katerega je razvidna zastopanost različnih glasbenih vsebin po posameznih področjih ter spremljanjem ciljev iz letnega delovnega načrta in Kurikuluma. Manjši delež anketirancev je izrazil zaskrbljenost zaradi redkega uresničevanja načela uravnoveženosti. Kot največjo težavo so izpostavili kratkotrajno pozornost otrok, raznolikost otrok v skupini, starost in posebnost otrok v skupini.

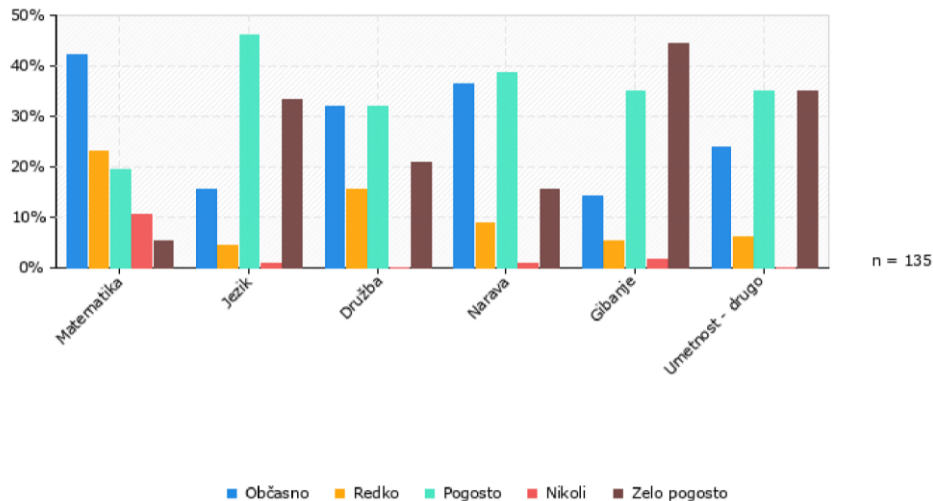
V kolikšni meri se strinjate s trditvami?

Slika 16: Trditve na podlagi predvidevanja

Pri kategoriji postavljenih trditvev na podlagi predvidevanja smo prišli do naslednjih ugotovitev: pri prvi trditvi, da je glasbena vzgoja v oddelkih slabše zastopana je 10 % strokovnih delavcev izrazilo popolno strinjanje, 34 % se jih je strinjalo, 23 % je ostalo neopredeljenih, 30 % jih je izrazilo nestrinjanje in 3 % se nikakor ne strinjajo s trditvijo. Z drugo trditvijo, da glasbene vsebine vplivajo na celostni razvoj otroka, se je kar 42 % vseh anketirancev popolnoma strinjalo, 50 % se jih je strinjalo, 8 % se ni opredelilo, nestrinjanja ni nihče izrazil. Na tretjo trditev, da glasbene vsebine pozitivno vplivajo na otroke s PP so rezultati ankete pokazali, da se je 49 % strokovnih delavcev popolnoma strinjalo, 41 % se jih je strinjalo, 9 % se jih ni opredelilo, 1 % pa se je opredelil z nestrinjanjem.

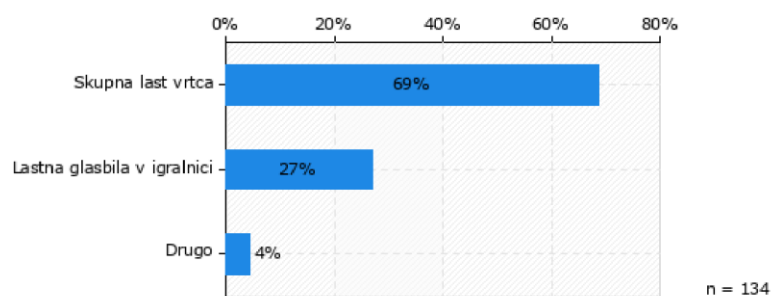
Povezovanje glasbenih vsebin s kurikularnimi področji

Slika17: Povezovanje z ostalimi področji

V sklopu raziskovanja smo želeli ugotoviti, s katerimi kurikularnimi področji strokovni delavci najpogosteje povezujejo glasbene vsebine. Področje matematike povezujejo z glasbenimi vsebinami v naslednjih odstotkih: zelo pogosto 5 %, pogosto 19 %, občasno 43 %, redko 23 % in nikoli 10 %. Na jezikovnem področju se kažejo mnogo boljši rezultati: zelo pogosto 33 %, pogosto 46 %, občasno 16 %, redko 4 % in nikoli 1 %. Področje družbe povezujejo z glasbenimi vsebinami: zelo pogosto 21%, pogosto 32%, občasno 32 %, redko 15 %, nikoli 0 %. Na področju narave je odstotek podoben prejšnjemu in sicer: zelo pogosto 16%, pogosto 38%, občasno 36 %, redko 9 % in nikoli 1 %. Na področju gibanja so ponovno boljši rezultati povezovanja z glasbenimi vsebinami: zelo pogosto 45 %, pogosto 35 %, občasno 13 %, redko 5 % in nikoli 2 %. Dobro povezovanje se kaže tudi z drugimi oblikami umetnosti, in sicer: zelo pogosto 35 %, pogosto 35 %, občasno 25 %, redko 5 %, za nikoli se ni opredelil nihče od strokovnih delavcev. V sklopu raziskave smo prišli do ugotovitev, da se glasbene vsebine najpogosteje povezujejo s kurikularnimi področji kot so jezik, gibanje in ostale vsebine umetnosti. Najmanj se povezujejo s področjem matematike.

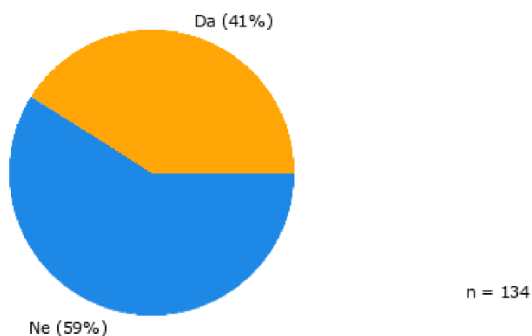
Kje imate shranjena glasbila?

Slika 18: Delež shranjevanja glasbil

Na vprašanje, kje so shranjena glasbila je velika večina, kar 69 odstotkov odgovorila, da imajo glasbila v skupni lasti vrtca, 27 odstotkov ima lastna glasbila v igralnici, 4 odstotki strokovnih delavcev se je opredelili za drugo obliko shranjevanja.

Zastopanost glasbenih koticikov v igralnici

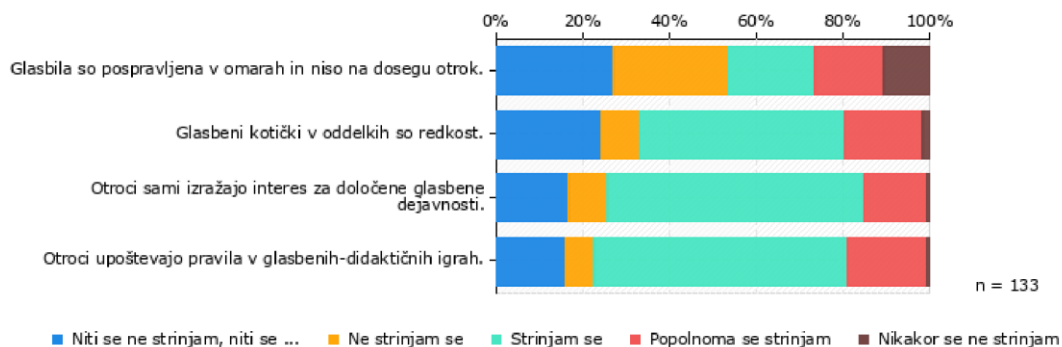
Slika 19: Delež zastopanosti glasbenih koticikov v igralnici

Na vprašanje, ali imajo v igralnici urejene glasbene koticike je 41 % anketirancev to potrdilo, 59 % anketirancev pa trditev ovrglo.

Katera glasbila se nahajajo v vašem glasbenem koticiku?

Za najbolj pogosta glasbila, ki se nahajajo v glasbenih kabinetih, ki so v skupni lasti so strokovni delavci označili Orffova glasbila, sledijo kitare, ukulele, klaviature, flavte, tamburini, afriška glasbila, metalofoni, bobni, strgala, citre, harmonike, gibljive zvočne cevi, resonatorji, zvončki v kovčkih, zvočni krogi, činele, kajoni, boomweakersi. V igralnicah se po navadi nahajajo mala ritmična glasbila in glasbila, ki jih izdelajo otroci sami s pomočjo strokovnih delavcev (npr. pojoči dež, ropotulje z različnimi polnili, bobni). Nekaj strokovnih delavcev je zapisalo, da v vrtcu nimajo glasbenih kabinetov in koticikov. Kot alternativo imajo glasbene košarice opremljene z malimi ritmičnimi glasbili.

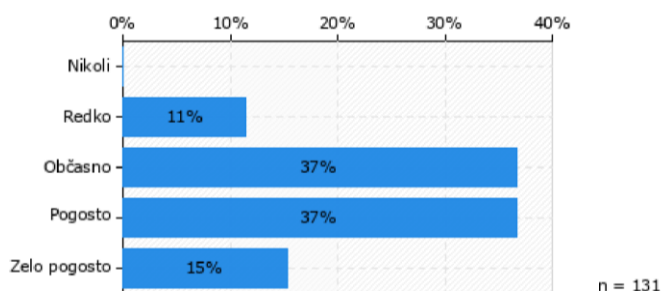
V kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami?

Slika 19: Trditve na podlagi predvidevanja

Pri kategoriji postavljenih trditev na podlagi domnev so se strokovni delavci opredelili: prvo trditev, da so glasbila pospravljena v omarah in niso na dosegu otrok je 16 % strokovnih delavcev izrazilo popolno strinjanje, 20 % strinjanje, 27 % se jih ni opredelilo, 29 % se jih ni strinjalo in 8 % se jih s trditvijo nikakor ni strinjalo. Z drugo trditvijo, da so glasbeni kotički v oddelkih redkost so se anketiranci popolnoma strinjali z 19 %, strinjali s 47 %, 22 % se jih ni opredelilo, 10 % se jih ni strinjalo ter 2 % se nikakor ni strinjalo. Tretjo trditev, da otroci sami izražajo interes za določene glasbene dejavnosti so ovrednotili s 15 % popolnim strinjanjem, 60 % strinjanjem, 16 % ni izrazilo opredelitve, 8 % se jih ni strinjalo in 1 % se s trditvijo nikakor ni strinjal. Za zadnjo trditev, da otroci upoštevajo pravila v glasbenih-didaktičnih igrah so se strokovni delavci opredelili, da se popolnoma strinjajo z 19 %, strinjajo z 59 %, niti se strinjajo, niti se ne strinjajo 15 %, ne strinjajo se s 6 %, nikakor se ne strinjajo z 1 %.

Načrtovanje in izvajanje raznolikih glasbenih vsebin v oddelku

Slika 20: Delež načrtovanja in izvajanja raznolikih glasbenih vsebin

Na vprašanje ali v oddelku načrtujejo in izvajajo raznolike glasbene dejavnosti so se strokovni delavci opredelili v naslednjih odstotkih, in sicer; 15 % jih zelo pogosto načrtuje in izvaja, 37 % pogosto, 37 % občasno, 11 % redko, za nikoli se ni opredelil nihče.

Kaj bi vas motiviralo, da bi v prihodnje več časa namenili za načrtovanje in izvajanje raznolikih glasbenih vsebin?

Zadnje vprašanje je bilo zaprtega tipa, zato smo analizirali in zapisali najpogostejše odgovore strokovnih delavcev. Strokovne delavce bi motivirala praktična in uporabna izobraževanja podkrepjena z dobrimi primeri iz prakse, povezovanje oddelkov vrtca med seboj, več medsebojnega sodelovanja in prenos prakse z ostalimi strokovnimi delavci, ki so suvereni na glasbenem področju. Pogrešajo dostopne predloge za različne glasbene vsebine. Izboljšave vidijo v skrbno načrtovanih mesečnih temah, ki bi zajemale pestre glasbene aktivnosti, v naprej določenih glasbenih mesecih v katerih bi bilo prednostno področje glasba, z vključitvijo v glasbene projekte in natečaje, z oblikovanjem glasbenih kotičkov v igralnicah. Razveselili bi se primernih in ustreznih prostorov, raznolikih instrumentov in zadostno količino le-teh. Večino strokovnih delavcev bi se želeli naučiti igranja na posamezno glasbilo oz. izboljšati svoje znanje. Glasba in glasbene dejavnosti bi morale biti znotraj oddelka prisotne vsakodnevno, vendar zaradi načrtovanja drugih vzporednih dejavnosti, žal temu ni tako. Potrebno bi bilo nameniti več časa za temeljito načrtovanje in izvajanje dejavnosti brez dodatnih nepomembnih projektov in priprav za delavnice, nastope v javnosti, ipd. Anketiranci so izpostavili avtonomnost strokovnih delavcev, ki bi jim morala biti omogočena, v smislu, da jih vodstvo ne ovira in jim ne vsiljuje prednostnih nalog itd. Za glasbo in raznolike glasbene dejavnosti si je potrebno vzeti dovolj časa, da le to doživimo in v njej uživamo.

9 ANALIZA ZASTAVLJENIH HIPOTEZ

- Glasbena umetnost je v oddelkih slabše zastopana

Analiza je pokazala, da se 44 % strokovnih delavcev strinja s trditvijo, da je glasbena umetnost v oddelkih slabše zastopana. Precejšen delež se ni opredelil, 33 % pa se jih z omenjeno trditvijo ni strinjalo. S to ugotovitvijo lahko ovržemo hipotezo 1. Večina se strinja, da bi morale biti glasbene vsebine v oddelku prisotne vsakodnevno zaradi pozitivnega vpliva na celostni razvoj otrok, vendar temu ni tako. V bodoče bi bilo potrebno nameniti več časa za skrbno načrtovanje in izvajanje različnih glasbenih vsebin. Izpostavljena je bila tudi avtonomnost strokovnih delavcev, da se brez vpliva vodstva sami odločajo, katere prednostne naloge bodo izvajali v oddelku.

- Strokovni delavci pogosto izvajajo glasbene dejavnosti, ki so njim ljubše

Raziskava je pokazala, da je trditev resnična, saj je večino – kar 65 % strokovnih delavcev izrazilo strinjanje. S to ugotovitvijo lahko potrdimo hipotezo 2.

- Najbolj pogosta oblika glasbenih aktivnosti je petje pesmi

Zelo visok delež anketirancev (90 %) se je v celoti strinjalo z zgornjo trditvijo. Petje pesmi najpogosteje uporabljamo kot načrtovano in spontano dejavnost. Petja pesmi se pogosto poslužujemo med čakanjem na obroke, ob sprejemanju in oddajanju, med pospravljanjem igrač, med previjanjem in oblačenjem, med sprehodi, ipd. S to ugotovitvijo lahko potrdimo hipotezo 3.

- Strokovni delavci pri svojem delu upoštevajo načelo uravnoteženosti

Večina strokovnih delavcev pri svojem delu upošteva načelo uravnoteženosti. Otrokom omogočajo pester in raznolik izbor glasbenih vsebin, ki so prilagojena njihovim zmožnostim, značilnostim in interesom. S to ugotovitvijo lahko prav tako potrdimo hipotezo 4. Za zagotavljanje načela uravnoteženosti moramo izbirati uravnotežene vsebine, ki so enakovredno razporejene skozi vse leto. Pri tem si pomagamo z beleženjem in z določanjem terminskega razporeda aktivnosti, ki nam omogoča vpogled v zastopanost načrtovanja in izvajanja raznolikih glasbenih vsebin.

- Strokovni delavci nimajo ustreznega znanja za Orffov instrumentarij

Kar polovica vseh anketirancev se je strinjala s trditvijo, da strokovni delavci nimajo ustreznega znanja za uporabo Orffovega instrumentarija. Večji delež (35 %) se jih ni opredelilo, manjši delež s 15 % pa se s trditvijo ne strinja. Glede na večji odstotek in izraženo večjo potrebo anketirancev po glasbenem izobraževanju za igranje na glasbila, lahko potrdimo hipotezo 5.

- Strokovni delavci se redno izobražujejo na področju glasbe

Raziskava je pokazala, da se največji delež strokovnih delavcev izobražuje občasno, sledi mu odgovor redko, v nadaljevanju pogosto, zelo pogosto in nikoli. Zanimiv je podatek, da se manjši delež strokovnih delavcev še nikoli ni udeležil izobraževanja s področja glasbe. Na prvih dveh mestih izstopata odgovora občasno in redko, kar tudi ni vzpodbuden podatek. Prav tako je kar 50% strokovnih delavcev izrazilo željo po izobraževanju na področju glasbenih vsebin in sicer; zanimajo jih izobraževanja za učenje igranja na glasbila, glasbene-didaktične igre in ustvarjanje v in ob glasbi. Rezultati ankete so pokazali, da se je večina anketirancev udeležila glasbenega izobraževanja že dolgo nazaj. Predlagamo, da vodstva vrtcev za strokovne delavce omogočijo izobraževanja iz različnih področij glasbe, da bodo obnovili nova znanja in pridobili nove ideje. Hipotezo 6 lahko ovržemo.

- Na zastopanost glasbenih vsebin v oddelku vplivajo delovne izkušnje, izobrazba, starost strokovnih delavcev in starostna skupina v kateri delajo

Večina anketirancev se je strinjala s trditvijo, da na zastopanost glasbenih vsebin v oddelku vplivajo delovne izkušnje strokovnih delavcev. Pri izvedbi intervjujev s tremi generacijami strokovnih delavcev smo ugotovili, da je srednja generacija veliko bolj uspešna pri izvajanju glasbenih dejavnosti. Glasbene vsebine izvajajo vsakodnevno v povezavi z različnimi priložnostmi, medtem ko mlajša generacija strokovnih delavcev izvaja glasbene aktivnosti veliko bolj poredko, najpogosteje ob slabem vremenu, ko jim je onemogočeno bivanje na prostem, ob rojstnih dnevih in različnih praznovanjih. Tudi pri drugi trditvi, ki se je nanašala na vpliv izobrazbe strokovnih delavcev na glasbene vsebine, se je večina anketirancev strinjala s trditvijo. Pri tretji trditvi so strokovni delavci ugotavljali ali njihova starost vpliva na pogostost izvajanja glasbenih vsebin. Z omenjeno trditvijo se večina strokovnih delavcev ni strinjalo. Intervjuvanci so povedali, da je pogostost izvajanja glasbenih vsebin odvisna od tega, koliko je strokovni delavec podkovan na glasbenem področju in koliko ima rad glasbo. Pri zadnji trditvi smo ugotavljali, ali na zastopanost glasbenih vsebin vpliva starostna skupina v

kateri delajo. Tudi z zadnjo trditvijo se večina strokovnih delavcev ni strinjala. Hipotezo 7 lahko potrdimo pri prvih dveh trditvah, pri zadnjih dveh jo ovržemo.

- Glasbeni kottički v oddelku so redkost

Rezultati raziskave so pokazali (66 %), da so glasbeni kottički v oddelkih redkost. Glasbila so v večini shranjena v glasbenih kabinetih, ki so skupna last vrtca. Hipotezo 8 lahko potrdimo.

- Glasbila so pospravljena v omarah in niso na dosegu otrok

Strokovni delavci so s 36 % izrazili strinjanje s trditvijo, da so glasbila pospravljena v omarah in niso na dosegu otrok. Presenečeni smo bili nad visokim deležem (27 %) strokovnih delavcev, ki se za odgovor niso opredelili. 37 % se jih s trditvijo ni strinjalo. Hipotezo 9 lahko ovržemo.

- Glasbene vsebine redko povezujemo z ostalimi kurikularnimi področji

Raziskava je pokazala, da strokovni delavci pri svojem delu povezujejo glasbene vsebine z ostalimi področji; z nekaterimi manj, z drugimi več. Najpogosteje jih povezujejo s področjem jezika, gibanja in ostalimi področji umetnosti, nekoliko manj s področjem narave in družbe, najmanj pa s področjem matematike. Hipotezo 10 lahko ovržemo.

- Otroci upoštevajo pravila v glasbenih-didaktičnih igrah

Rezultati ankete so pokazali, da je večina strokovnih delavcev (78 %) mnenja, da otroci upoštevajo pravila v glasbenih-didaktičnih igrah. Strokovni delavci so z 48 % izrazili pogostost izvajanja glasbenih-didaktičnih iger v oddelku. Intervjuvanke se pogosto poslužujejo glasbeno-didaktičnih iger pri delu z otroki. Poudarile so, da je ključnega pomena, da so pravila kratka, jasna in prilagojena otrokovi starosti in njihovim zmožnostim. Hipotezo 11 lahko potrdimo.

- Glasbene vsebine najpogosteje izvajamo v mesecu decembru

Večina anketirancev se je opredelila, da glasbene vsebine izvaja skozi vse mesece v letu. Manjši delež strokovnih delavcev se je opredelil za izvajanje po mesecih. Najpogostejše mesece izvajanja glasbenih so označili za september, december in marec. Hipotezo 12 lahko ovržemo.

Za ugotavljanje razlik med starostjo in delovnimi izkušnjami bomo uporabili tudi intervjuje s strokovnimi delavci treh generacij; mladi do 10 delovnih izkušenj, srednja leta in starejša leta – upokojeni strokovni delavci iz prvega in drugega starostnega obdobja. Odgovore bomo zapisali in podatke analizirali po Paukovi strategiji ter primerjali podobnosti med delovanjem posameznih generacij.

Pri 1. vprašanju, ki se je glasilo: Opišite začetke svojih glasbenih izkušenj v vrtcu so mlajše strokovne delavke odgovorile, da so glasbene vsebine v oddelkih iz leta v leto slabše zastopane. Svoje glasbene izkušnje so dobile tekom šolanja in praktičnega usposabljanja. Petje pesmi so označile kot načrtno obravnavano dejavnost, ki sovпада s tematiko mesečnega sklopa. Pri svojem delu opažajo spremembe, ki se kažejo v stagniranju in ponavljanju podobnih dejavnosti, če ne obiskujejo novih izobraževanj. Trudijo se z izpopolnjevanjem svojega znanja, bodisi s preučevanjem literature bodisi z udeležbo na ustreznih seminarjih. Verjamejo, da lahko otrokom v vrtcu preko glasbe ponudijo veliko več, kot le petje in poslušanje glasbe. Opažajo, da je učinkovitost njihovega dela odvisna od medsebojnega

sodelovanja. Menijo, da je za otroke zelo koristno, če so tandemi strokovnih delavcev oblikovani primerno; da je v oddelku vsaj ena oseba močna na področju glasbe. Opažajo, da otroci pogrešajo glasbene aktivnosti, saj so jim raznolike in pestre glasbene vsebine zelo všeč in v njih vztrajajo dlje časa. Strokovne delavke v srednjih letih so nam zaupale, da so bile na začetku svoje poklicne kariere več ali manj prepuščene same sebi pri iskanju novih pristopov k učenju glasbenih vsebin. Največ so se opirale na strokovno literaturo, ki je bila takrat dostopna. Seminarji so bili redki. Intervjuvanka se spominja izobraževanja ga. Ide Virt, ki se ga je takrat udeležila. Seminar ji je pomagal pri uvajanju flavte v glasbene vsebine, kot glasbeno spremljavo ter kot učenje ritmičnih in glasbenih vzorcev. Iskala je primere dobre prakse pri bolj izkušenih sodelavkah in prišla do ugotovitve, da je klavir najboljši inštrument za učenje otroških pesmic v tistem času. Kasneje se je za uporabnega izkazal tudi splet, na katerem je našla nove otroške pesmi in glasbene didaktično igre. Ves čas je sodelovala na raznih spletnih razpisih, katerih nagrada je bila udeležba na glasbenem seminarju. Glasbene vsebine in novo pridobljeno znanje; glasbene-didaktično igre, neznane pesmice, ritmične vzorce... je vnašala v vsakdanje dejavnosti v skupini in jih povezovala z ostalimi področji. Kasneje so se začela izobraževanja množiti, zato so tudi s strani vodstva dobili spodbudo, da se jih udeležijo. Intervjuvanka je izpostavila Zborovsko šolo za vrtce, ki ji je poleg igranja na ukulele, prinesla veliko primerov dobre prakse, novih pesmi in metod učenja, ki jih uporablja še dandanes in dopolnjuje z novimi znanji. Vsa pridobljena znanja je oz. še vedno deli z otroki in ostalimi strokovnimi delavci, če le-ti pokažejo interes. V sklopu udeležbe na seminarjih in izobraževanjih je v vrtec doprinesla nove in različne glasbene pripomočke, ki so navdušili otroke in strokovne delavce npr. glasbene cevi, zvončki ... Druga intervjuvanka je za svoje prve glasbene izkušnje označila zborovsko in ljudsko petje. V prvem letu svojega službovanja je pridobivala znanje od svojih starejših sodelavk, ki so imele zelo močno zastopano folklorno dejavnost, ki je trdno povezano s kulturo in tradicijo kraja. V dejavnosti je začela vnašati elemente ljudskih rajalnih iger s petjem, izdelavo in spoznavanje ljudskih inštrumentov ter igranjem nanje. Kot eno izmed prvih izbir uvajanja in spoznavanja različnih inštrumentov v delo je bil zagotovo bogat izbor Orffovega instrumentarija, ki je bil na voljo v vrtcu. Pove, da se je v 15 letih ogromno spremenilo; vrtci so mnogo bolj opremljeni z različnimi inštrumenti, ki so načeloma dostopni vsakemu oddelku ali pa imajo vsaj nekaj inštrumentov v glasbenem kotičku. Na voljo je precej inštrumentov, ki so razvrščeni v barve glede na posamezne tone, kar omogoča otrokom, da se preko iger in igranja nanje učijo slišati in reproducirati različne tone. Pravi, da so dandanes na voljo najrazličnejša izobraževanja povezana z glasbenimi vsebinami, ki so izredno dobro zasnovana. Prav tako kot predhodnica tudi ona poudarja, da je z odpiranjem spleta dostopno vedno več gradiva, različnih vodnikov za učenje posameznih inštrumentov in predvajanje glasbenih not, ipd. Kot negativno posledico opaža, da je poslušanje glasbe in prepevanje vedno pogosteje zastopano kot mašilo ter da se pri predvajanju glasbe otrokom, z dostopnostjo različnih vsebin na spletu, slabša kvaliteta predvajane glasbe. Kar je lahko razumljivo, saj strokovni delavci predvajajo glasbo, ki je

otrokom vseč, jo poslušajo, hkrati pa se mnogokrat pozabi na strokovno plat, kot je predvajanje glasbe s točno določenim namenom oziroma ciljem. Upokojene pedagoške delavke pa svoje prve glasbene izkušnje opisujejo kot zelo prijetne, sproščene in spontane dejavnosti, ki so bile izvajane z otroki vsakodnevno. Pravijo, da je takrat prevladovala vzgojiteljeva izvirnost, predvsem pa njihovo navdušenje za glasbo. Ko opisujejo svoje začetke delovanja se spomnijo, da so imeli številčno določeno, koliko usmerjenih glasbenih dejavnosti so morali izvesti tedensko. Izvajale so različne glasbene vsebine od petja, igranja na inštrumente (pogosto doma izdelane), glasbene didaktične igre, poslušanje glasbenih pravljic, ustvarjanje ob in v glasbi. Glasba je bila prisotna vse dneve.

Med vsemi tremi skupinami je opaziti podobnost, ki se kaže v pridobivanju glasbenih izkušenj. Vse so jih dobile v času šolanja in nato preko medsebojnega sodelovanja in uporabnih primerov dobre prakse. Prav tako so imele vse tri skupine na voljo različna izobraževanja s področja glasbenih vsebin. Otroci imajo skozi celotno 40-letno obdobje še vedno radi glasbo, v njej uživajo, če le dobijo možnost in priložnost. Opaziti je, da je v današnjem obdobju glasba nekoliko slabše zastopana in da strokovni delavci premalo izvajajo glasbene vsebine, kljub zavedanju pozitivnega vpliva na razvoj otrok. Preveč časa se namenja izvajanju različnih projektov in drugim aktivnostim.

Na drugo vprašanje, ki se je glasilo: Kdaj in ob kakšnih priložnostih izvajate oz. ste izvajali glasbene vsebine v oddelkih so mlajše strokovne delavke odgovorile, da se glasbenih vsebin najpogosteje poslužujejo ob slabem vremenu, ko jim je onemogočeno bivanje na prostem ter ob rojstnih dnevih in različnih praznovanjih. Glasbene vsebine najpogosteje izvajajo v jutranjem krogu kot usmerjene dejavnosti namenjene spoznavanju in učenju novih pesmi, občasno prepevanju že znanih pesmic, še posebej pred nastopi za starše. Občasno je glasba prisotna tudi med izvajanjem drugih dejavnosti. Srednja generacija pravi, da glasbene vsebine izvajajo vsakodnevno, tudi v jasličnih skupinah, saj je glasba ena izmed dejavnosti, ki otroke najbolj pritegne. Glasbene vsebine izvajajo v povezavi z različnimi priložnostmi – od glasbenih projektov z izvajanjem glasbenih pravljic, glasbenih kvizov, pevskih nastopov na različnih pevskih revijah, ipd. Intenzivno glasbene vsebine izvajajo ob pripravi različnih nastopov v javnosti. Veliko se poslužujejo glasbeno didaktičnih iger, ki zajemajo širok spekter glasbenega razvoja in posredno vplivajo na celostni razvoj otrok. V oddelku imajo oblikovane glasbene kotičke, ki otroke vsakodnevno spodbujajo k raziskovanju glasbenega inštrumentarija. Sredstva redno menjujejo in prilagajajo starosti otrok. V glasbenih kotičkih dajejo poudarek na vključenost različnih inštrumentov, notnim – barvnim zapisom, ki spodbujajo ustvarjanje in reproduciranje, manj pa dajejo poudarku na poslušanju glasbe in prepevanju. Pogosto se poslužuje tudi zvočnih ugank, ki jih intervjuvanka uporablja v povezavi z roboti čebelicami in sodobno IKT tehnologijo. Upokojenke so izvajale glasbene vsebine vsakodnevno. Zelo pogosto in pri različnih aktivnostih so izvajale glasbene delavnice. V skoraj vse intelektualne aktivnosti

so vključevale tudi glasbo. Strokovne delavke so vsakodnevno prepevale in otroke spodbujale k pripevanju. Ob petju so se spremljali z lastnimi in mali ritmičnimi glasbili. Glasbene vsebine so uporabljale za pomiritev, z njo so uspavale otroke in krajšali čas ob čakanju na določene dejavnosti, med igro, ne željo otrok ali posameznika, ipd. Izvajanje glasbenih vsebin je bilo odvisno tudi od znanja in ljubezni do glasbe. Strokovne delavke, ki so bile močnejše na ostalih področjih pa so težave reševale z medsebojnim sodelovanjem; v tem primeru je glasbeno dejavnost v oddelku prevzela in izvedla strokovna delavka iz druge skupine.

Podobnost med generacijami se kaže v intenzivnem izvajanju glasbenih vsebin za nastope v javnosti, tudi glasbenih sredstev je bilo vsekoli dovolj. Opaziti je, da je v današnjem času premalo načrtovanega izvajanja glasbenih vsebin. Zaradi nenehnega pomanjkanja kadra v oddelkih je tudi premalo medsebojnega sodelovanja in nudenja pomoči, kot so to počele v praksi upokojene pedagoške delavke.

Na tretje vprašanje, ki se je glasilo: Imate oz. ste imeli na voljo dovolj sredstev za izvajanje glasbenih vsebin v oddelku so mlajše strokovne delavke povedale, da imajo na voljo dovolj glasbenih sredstev. Izbor sredstev je raznolik, tudi količinsko jih je dovolj, da lahko nanje igrajo vsi otroci v oddelku. Občasno kakšna sredstva izdelajo tudi z otroki. Intervjuvanke, ki spadajo med srednja leta so opisale svoje izkušnje glede sredstev. Pred tridesetimi leti ni bilo na voljo veliko glasbenih sredstev z izjemo Orffovih glasbil in glasbil, ki so jih izdelali sami. Tovrstne situacije so od strokovnih delavcev izvabljale kreativnost in iznajdljivost, da se je oblikoval en glasbeni kotiček za več skupin. Danes je na voljo dovolj različnih sredstev, da lahko ponujamo otrokom kvalitetne dejavnosti s področja glasbene umetnosti. Se pa še vedno zgodi, da si kakšna sredstva strokovni delavci zagotovijo sami. Upokojene strokovne delavke so povedale, da so imele na voljo dovolj sredstev, pogosto pa so jih izdelovale skupaj z otroki v oddelku preko katerih so otroci preizkušali, izvajali, ustvarjali, poslušali in se izražali. Preko zgoščenk so poslušali, posnemali in upodabljali zvoke iz okolja in narave. Vzgojiteljice so bile iznajdljive, izmenjevale so si ideje in pomagale med seboj. Ker so bili zelo pogosto na prostem, so v naravi zamenjali klasična glasbila z glasbili, ki so jih naredili iz naravnega materiala. Vse intervjuvanke so mi zaupale, da so imele rade glasbo in da so obvladale igranje na različne inštrumente, kot je bil klavir, flavta, kitara ipd.

Med različnimi generacijami smo opazili več podobnosti: strokovne delavke pogosto igrajo na kakšno glasbilo, so iznajdljive pri svojem delu ter se poslužujejo izdelave glasbil skupaj z otroki. Nobena intervjuvanka ni izrazila pomanjkanja glasbil v oddelku.

Četrto vprašanje se je glasilo: Kje ste dobili glasbeno znanje za delo z otroki v oddelku? Mlajše strokovne delavke so povedale, da so glasbeno znanje pridobivale v glasbeni šoli, tekom šolanja ter v sklopu obvezne prakse preko mentoric. Glasbene izkušnje in ideje pa ob delu z

različnimi strokovnimi delavkami, občasno tudi na izobraževanjih. Strokovne delavke iz rubrike srednja leta svoje prvo glasbeno znanje pripisujejo glasbenim podlagam iz otroštva in starejšim sodelavcem od katerih so pridobile zaupanje, da lahko vsebine črpamo in pridobimo iz lokalnega okolja, ki je na glasbenem področju izredno bogato. Veliko glasbenega znanja so dobile tudi od strokovnih delavk, ki so močne na področju glasbe in z veseljem delijo svoje znanje in prakso med ostale zaposlene. Udeleževale so se praktičnih in uporabnih izobraževanj Zborovska šola za vrtce, ki jih vodi dr. Inge Breznik ter izobraževanja Oder je vaš, na katerem so dobile nova znanja s področja ljudske umetnosti – pesmi in plesa. Izobraževanj se udeležujejo v sklopu ponudbe delodajalca, kadar je to omogočeno, mnogokrat pa tudi samoplačniško. Opažamo, da se strokovni delavci, ki niso močni na glasbenem področju tudi manjkrat poslužujejo glasbenih vsebin. Upokojene delavke so nam zaupale, da so glasbeno znanje dobile v srednji in višji šoli. Udeleževale so se tudi seminarjev in glasbenih delavnic. Največ izkušenj so dobile od sodelavk in organiziranih uporabnih glasbenih dejavnosti za zaposlene kot npr. uporabne pedagoške prakse. Veliko časa pa so namenile tudi samoizobraževanju.

Opaziti je podobnost o načinu pridobivanja znanj, idej in izkušenj. Vse generacije so dobile uporabno znanje za delo z otroki v oddelku na uporabnih in praktičnih seminarjih in od strokovnih delavk, ki so močne na glasbenem področju.

Zadnje vprašanje, ki smo jim ga zastavili je bilo ali menijo, da dobijo oz. so dobili otroci v vrtcu dovolj glasbenih izkušenj? Mlajše strokovne delavke so povedale, da otroci v današnjem času dobijo premalo glasbenih izkušenj. Kot vzrok navajajo, da se dandanes preveč posvečamo temam in projektom, ki so za otroke nepomembni. Dodajajo, da preveč časa namenjamo aktivnostim, ki jih moramo izvajati zaradi vnaprej načrtovanih vsebin. Zavedajo se, da tovrstno početje pušča negativne posledice pri otrocih. Prav tako je veliko odvisno od strokovnih delavcev v oddelku. Nekateri se premalo posvečajo glasbi, zato otroci ne dobijo dovolj glasbenih izkušenj. Srednja generacija strokovnih delavk meni, da je v vrtcu precej situacij, kjer lahko otroci dobijo glasbene izkušnje. Vse to pa je odvisno od strokovnih delavcev v oddelkih, ki jih tekom vrtčevskih let spremljajo. Če so le ti na glasbenem področju suvereni in če niso, ali se znajo poslužiti tandemskega poslovanja in so dovolj odprti, da za pomoč prosijo nekoga, ki je na tem področju suveren. Menijo, da je vrtec okolje, prostor izkustvenega učenja, kje bi se morale otrokom ponujati možnosti, da preizkusijo različna znanja in spretnosti, da se razvijejo, da se izražajo na najrazličnejše načine ter da imajo možnost svoja znanja in spretnosti izpopolnjevati in nadgrajevati. Upokojene strokovne delavke so prepričane, da so med njihovem službovanjem otroci dobili dovolj glasbenih izkušenj. Ob raznolikih dejavnostih, ki so jim bile ponujene so imeli dovolj možnosti glasbo izvajati, ustvarjati, poslušati, se z njo izražati in komunicirati. Seveda pa so tudi one mnenja, da je vse to odvisno od strokovnih

delavk v oddelku, koliko imajo znanja in volje za tovrstne izvedbe. Pogosto so se združevale z ostalimi strokovnimi delavkami in tako naredile vsebine pestrejše in bolj kvalitetne.

Opaziti je razliko o mnenju glede zadostnosti glasbenih vsebin v oddelku med mlajšimi strokovnimi delavci ter med strokovnimi delavci iz ostalih dveh starostnih skupin. V mlajši generaciji strokovnih delavcev je opaziti pomanjkanje medsebojnega sodelovanja in posvetovanja glede izvedb različnih glasbenih vsebin pri manj suverenih delavcih. Posledica tega je izvajanje njim ljubim dejavnostim iz drugih kurikularnih področij, kar ima negativne posledice na celostni razvoj otrok. Pri ostalih dveh generacijah je opaziti podobnost pri medsebojnem sodelovanju in skupnim izvajanju glasbenih vsebin, če je za to izražena želja strokovnih delavcev v oddelku. Vse tri generacije pa so prepričane, da je priljubljenost in izvajanje glasbenih vsebin v oddelku v največji meri odvisna od strokovnih delavcev v oddelku.

10 REZULTATI

S pomočjo raziskovalnih vprašanj smo ugotovili naslednje:

Ali imajo strokovni delavci dovolj glasbenega znanja? Se dodatno izobražujejo?

Anketa, ki smo jo izvedli v različnih vrtcih je pokazala, da se največji odstotek strokovnih delavcev izobražuje občasno, sledi mu odgovor redko. Podatek nikakor ni vzpodbuden, vendar je glede na stanje v vrtcih na področju glasbe pričakovan. Polovica vseh anketirancev se je opredelila, da potrebujejo dodatna izobraževanja na področju glasbenih vsebin, ki jim bodo prinesla nova znanja in ideje za delo z otroki. Strokovnim delavcem primanjkuje izobraževanj za igranje na glasbila, glasbene-didaktične igre, ustvarjanje ob glasbi ter za ustvarjanje v glasbi. Na omenjenih področjih jim primanjkuje znanja in idej, ki se kaže kot posledica nezadostnega načrtovanja in izvajanja različnih glasbenih vsebin. Zaskrbljujoč je tudi podatek, da se je večina strokovnih delavcev udeležila tovrstnih izobraževanj že zelo dolgo nazaj, manjši delež pa še nikoli. V sklopu intervjuvanja smo prišli do ugotovitev, da mlajša generacija strokovnih delavcev ni zadostno glasbeno usposobljena, prav tako pogrešajo sodelovanja in medsebojno pomoč tistih, ki so dobro glasbeno podkovani. Srednja in starejša generacija se poslužuje oz. se je posluževala učenja drug od drugega, medsebojne pomoči in združevanja oddelkov ob glasbenih dejavnostih. Strokovni delavci se v večini dodatno izobražujejo, kadar jim to omogoči vodstvo, manjši delež se udeležuje izobraževanj samoplačniško. Strokovne delavke so v intervjujih omenile dobra in kvalitetna izobraževanja Zborovske šole za vrtce, kjer so pridobile ogromno novih in uporabnih idej na področju glasbenih aktivnosti. Posledica majhnega ne udeleževanja na področju glasbenih vsebin je verjetno ravno pomanjkanje suverenosti in strah pred neuspehom, ter obilica izobraževanj iz drugih področij, ki so jim ljubša. 71 % strokovnih delavcev je izrazilo mnenje, da bi morali biti strokovni delavci po končanem izobraževanju ustrezno glasbeno usposobljeni, da bi bili pri svojem delu popolnoma suvereni na različnih glasbenih področjih.

Katere glasbene vsebine so v oddelku najbolj zastopane?

Raziskava je pokazala, da je najpogostejša glasbena vsebina, ki jo strokovni delavci izvajajo z otroki ravno petje pesmi. Zanimiv je podatek, da se je največ strokovnih delavcev opredelilo, da se v prostem času ukvarjajo s petjem pesmi. Petje pesmi uporabljajo kot načrtovano ali spontano dejavnost, katere se pogosto poslužujejo med prehajanjem med dejavnostmi, čakanjem na obroke, na sprehodih, med igro, pri previjanju in pred spanjem. Petju pesmi sledi dejavnost poslušanja glasbe. Zanimiv je podatek, ki smo ga dobili od generacije srednjih let in sicer, opažajo, da je poslušanje glasbe vse bolj pogosteje zastopano kot mašilo ter, da se pri predvajanju glasbe otrokom predvaja slabša kvaliteta glasbe, kar je posledica dostopnosti različnih vsebin na spletu. Strokovni delavci v oddelku otrokom pogosto predvajajo glasbo, ki je otrokom všeč in jo poslušajo. Velikokrat se pozabi na strokovno plat, to je predvajati otrokom kvalitetno glasbo s primerno vsebino in točno določenim namenom in ciljem. Na tretjem mestu priljubljenosti glasbenih vsebin v oddelku je igranje na glasbila. Zanimiv je podatek, da se je največ strokovnih delavcev opredelilo, da potrebujejo izobraževanje ravno na tem področju. Na četrtem mestu zastopanosti so glasbene-didaktične igre. Rezultati raziskave so pokazali, da so od zastopanosti posameznih glasbenih vsebin odvisne delovne izkušnje in izobrazba strokovnih delavcev. Med intervjuvanci različnih generacij smo prišli do ugotovitev, da se srednja in starejša generacija upokojenk pogosto poslužuje različnih glasbenih vsebin, medtem ko je mlajša generacija pri tem nekoliko manj uspešna.

Kako pogosto načrtujejo in izvajajo glasbene vsebine?

Podatki v raziskavi kažejo, da večina anketirancev pogosto načrtuje in izvaja glasbene vsebine v oddelku enkrat tedensko vse mesece v letu. Manjši delež se je opredelil za pogostejše načrtovanje in izvajanje po mesecih. Za najbolj pogoste mesece so označili september, december, marec in junij. V povprečju za izvedbo glasbenih vsebin namenijo od 15 do 30 minut. Večina strokovnih delavcev izvaja glasbene vsebine v dopoldanskem času, takoj po zajtrku. Intervjuvanke srednje in starejše generacije glasbene vsebine načrtujejo in izvajajo oz. so načrtovale in izvajale vsakodnevno. Strokovne delavke mlajše generacije so nam v intervjujih zaupale, da glasbene vsebine načrtujejo in izvajajo redko, najpogosteje ob različnih praznovanjih in družjenjih ter ob slabem vremenu, ko jim je onemogočeno bivanje na prostem.

Ali se strokovni delavci zavedajo pomena vpliva glasbenih vsebin na celostni razvoj otrok?

Večina, kar 92 % strokovnih delavcev se je strinjalo s trditvijo, da glasbene vsebine vplivajo na celostni razvoj otrok. Borota (2012) v svoji literaturi poudarja, da ima glasba vpliv na otrokovo mišljenje, domišljijo, spomin, pozornost, čustva, hkrati pa krepi prijateljske vezi med otroki. V sklopu raziskave smo ugotovili, da se strokovni delavci iz srednje in starejše generacije veliko bolj zavedajo vpliva glasbenih vsebin na razvoj otrok, kar se kaže predvsem v pogostejšem izvajanju raznolikih glasbenih aktivnosti. Ravno delovne izkušnje veliko pripomorejo, da glasbene vsebine povezujejo z različnimi priložnostmi in dejavnostmi. Mlajša generacija ima

manj izkušenj, zato težje krmarijo med različnimi kurikularnimi področji in z vsemi projekti. Kot težavo izpostavljajo avtonomnost strokovnih delavcev, ki bi jim morala biti omogočena, v smislu, da jih vodstvo vrtca ne ovira in jim ne vsiljuje različnih projektov in prednostnih nalog, ki nimajo pomembnega vpliva na celostni razvoj otrok.

Kakšen vpliv imajo glasbene vsebine na otroke s posebnimi potrebami?

Rezultati raziskave so pokazali, da se 90 % strokovnih delavcev strinja s strditvijo, da glasbene vsebine vplivajo na otroke s posebnimi potrebami. Tudi Denaceva (2012) je v svoji raziskavi ugotovila, da glasba oz. glasbene aktivnosti vplivajo na razvoj sposobnosti branja. Pri vsakodnevnem delu z otroki ugotavljamo, da glasbene vsebine spodbujajo njihovo ustvarjalnost in izražanje ter jih umirijo.

Ali imate glasbeni kotichek v skupni lasti vrtca ali lastnega v igralnici?

Raziskava je pokazala, da ima večina vrtcev glasbene kotiche v skupni lasti vrtca. Manjši delež strokovnih delavcev ima glasbeni kotichek urejen v igralnici. V glasbenih kabinetih imajo vrtci pester izbor različnih glasbil. V igralnicah se pogosto nahajajo mala ritmična glasbila in glasbila, ki jih izdelamo v vrtcu z otroki. Presenečeni smo bili nad podatkom, da dandanes obstajajo tudi vrtci, ki nimajo ne glasbenih kabinetov in ne glasbenih kotichek. Ti imajo kot alternativo glasbene košarice opremljene z malimi ritmičnimi glasbili. Intervjuvanke treh generacij so povedale, da imajo oz. so imele glasbil vedno dovolj. Navdušeni smo bili nad odgovori upokojenk, ki so nam zaupale, da so bile pri svojem delu vselej iznajdljive. Veliko glasbil so naredile skupaj z otroki iz naravnega materiala, ki so brez težav nadomestila klasična.

11 ZAKLJUČEK

Teoretični del opisuje pomembnost zastopanja raznolikih glasbenih vsebin v vrtcu, ki imajo velik vpliv na celostni razvoj otrok. Z doslednim načrtovanjem in izvajanjem raznolikih glasbenih aktivnosti pri otrocih spodbujamo razvoj domišljije, govora, usmerjene pozornosti, telesnega razvoja in motoričnih spretnosti v smislu fine in grobe motorike.

Rezultati raziskave so pokazali precej zaskrbljujoče stanje na posameznih področjih glasbenih aktivnosti. Prepričani smo, da se strokovni delavci premalo zavedajo pomena glasbene vzgoje na razvoj otrok. Sama sem že dlje časa zaposlena v vrtcu in opažam, da se strokovni delavci redko poslužujejo načrtovanih aktivnosti, ki bi vplivale na celostni razvoj otrok. Raznolike glasbene vsebine imajo izjemno pomemben vpliv na razvoj otrok. Skozi raziskovalno nalogo želimo poudariti, da gre pri teh dejavnostih za več kot le petje pesmi in poslušanje glasbe. Gre za celosten pristop, ki vključuje različne pestre aktivnosti, vsaka od njih pa lahko pusti poseben pečat pri otroku.

Glasbene dejavnosti za otroke ne le spodbujajo njihovo ljubezen do glasbe, ampak tudi prispevajo k razvoju različnih pomembnih veščin. Med temi aktivnostmi so igranje na glasbila, ustvarjanje lastne glasbe, ustvarjanje v in ob glasbi in sodelovanje v glasbenih-didaktičnih igrah. Poleg tega glasbene aktivnosti spodbujajo kreativnost, izražanje čustev, razvoj motoričnih sposobnosti ter pozitivno vplivajo na koncentracijo in sposobnost reševanja problemov. Vzpodbujajo tudi socialno interakcijo med otroki, saj skupno ustvarjanje glasbe povezuje in krepi skupinsko delo.

Strokovne delavce želimo opomniti, da so tovrstne dejavnosti ključnega pomena za celostni razvoj otrok in da imajo lahko trajne pozitivne učinke na njihovo učenje in življenje. S tem želimo spodbuditi podporo in vključevanje raznolikih glasbenih vsebin v vzgojno-izobraževalni proces, saj so le-te odlično sredstvo za spodbujanje raznolikega razvoja otrok. Ključnega pomena je, da strokovni delavci prepoznajo vrednost in pomembnost raznolikih glasbenih vsebin ter jih nikakor ne obravnavajo zgolj kot rezervo za obdobja, ko zmanjka idej. Glasba in glasbene dejavnosti morajo postati sestavni del celostnega in preišljenega načrtovanja vzgoje in izobraževanja. Pri načrtovanju glasbenih vsebin je pomembno upoštevati raznolikost glasbenih izkušenj, ki jih otroci lahko doživljajo. Vključevanje različnih žanrov, glasbil in glasbenih tradicij omogoča otrokom bogatejšo izkušnje in spodbuja njihov razvoj na več ravneh.

Delo strokovnega delavca v oddelku je plemenito in odgovorno, saj vpliva na razvoj otrok v ključnih fazah njihovega življenja. Strokovni delavci imajo zelo pomembno vlogo pri oblikovanju okolja, ki spodbuja otroško ustvarjalnost, raziskovanje in radovednost. Organizacija zaposlitve otrok, ki je vezana na prostor in sredstva, je ključnega pomena za uspešnost dela strokovnega delavca. Pomembno je ustvariti raznolike možnosti za dejavnosti, ki bodo spodbujale otroško razvojno pot, hkrati pa je treba paziti, da so te dejavnosti prilagojene otrokovim potrebam, zmožnostim in interesom. Ustvarjalnost, domiselnost, dobra strokovna usposobljenost in zrela osebnost strokovnega delavca so temelji kakovostnega dela v oddelku. Strokovni delavci morajo biti sposobni prilagajati svoje pristope glede na posamezne otroke, spodbujati njihovo samostojnost ter graditi pozitivno in podporno vzdušje v oddelku. Naloga strokovnih delavcev, da spodbujajo otroke k različnim dejavnostim in ohranjajo njihovo zanimanje, je ključna za uspešen vzgojni proces. S tem se gradijo temelji za celostni razvoj otrok in oblikovanje pozitivnega odnosa do učenja, kar vpliva na njihov življenjski uspeh in zadovoljstvo.

Vrtec je prostor, ki mora predstavljati spodbudno, učno, motivacijsko, pozitivno okolje, ki spodbuja ljubezen do glasbe, brez strahu pred napakami in s poudarkom na procesu učenja. S tem gradimo temelje za trajno vključevanje raznolikih glasbenih vsebin v vzgojno-izobraževalni proces ter hkrati spodbujamo celosten razvoj otrok.

VIRI IN LITERATURA

1. Borota, B. (2012). Opazovanje in spremljanje glasbenega razvoja – priložnost, da prisluhnemo otroku kot kompetentnemu glasbeniku. *Journal of Elementary Education*, 5(2/3), 121-139. Pridobljeno iz Opazovanje in spremljanje glasbenega razvoja – priložnost, da prisluhnemo otroku kot kompetentnemu glasbeniku | Journal of Elementary Education (um.si)
2. Borota, B. (2013). *Glasbene dejavnosti in vsebine*. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales.
3. Borota, B. (2015). Bogatenje otrok preko poslušanja glasbe. *Umetnost v vrtcu*. Ljubljana: Supra, Zavod za izobraževanje.
4. Denac, O. (2012). *Revija za elementarno izobraževanje*. Glasbene preference vzgojiteljev in predšolskih otrok
5. Denac, O., Kroflič, R., Marjanovič Umek, L., Videmšek, M. idr. (2001). *Otrok v vrtcu. Priročnik h Kurikulumu za vrtce*. Maribor: Obzorja.
6. Dobrota, S. (2019). Stavovi odgojitelja predšolske djece prema glazbenim aktivnostima u vrtiću i samoprocjena kompetentnosti za njihovo realizaciju. Pridobljeno iz Stavovi odgojitelja predšolske djece prema glazbenim aktivnostima u vrtiću i samoprocjena kompetentnosti za njihovu realizaciju (srce.hr)
7. Dovnik, J. (2022). Glasba kot sredstvo spodbujanja celostnega razvoja predšolskih otrok. Pridobljeno iz DKUM - Glasba kot sredstvo spodbujanja celostnega razvoja predšolskih otrok : magistrsko delo
8. Dundović, N., Sam Palmić, R. (2012). Glazba u dječjem vrtiću. Pridobljeno iz Rezultati pretrage (srce.hr)
9. Gul, G., Bozkaya, I. (2015). The Efficiency of The Song Repertoire in The Musical Development Level of Pre-School Children Aged Six Years Old, Pridobljeno iz The Efficiency of the Song Repertoire on the Musical Development Level of Pre-school Children Aged Six Years Old (sciencedirectassets.com)
10. Juhart Brdnik, P. *Orff Schulwerk: način življenja v glasbeni učilnici*, 2012. 34-48.
11. Killu, K. (2011). The concept of preschool music education in Estonian education system. Pridobljeno iz The concept of preschool music education in Estonian education system - ScienceDirect
12. *Kurikulum za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih*. (2013). Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
13. Lenarčič, (2016). Uporaba Orffovega instrumentarija v vrtcu. Pridobljeno iz DKUM - UPORABA ORFFOVEGA INSTRUMENTARIJA V VRTCU
14. Mendeš, B., Dobrota, S. (2022). Music in the Curriculum of Early Childhood and Preschool Education. Pridobljeno iz 443167 (srce.hr)

15. Mohorko, I., (2023). Učinek glasbe na predšolskega otroka v prikitem kurikulumu: magistrsko delo. Pridobljeno iz DKUM - Učinek glasbe na predšolskega otroka v prikitem kurikulumu : magistrsko delo
16. Rickert, M. (2022). Singing in semiotic assemblages. Pre-schoolers use of songs in interaction. Pridobljeno iz Singing in semiotic assemblages. Pre-schoolers' use of songs in interaction (sciencedirectassets.com)
17. Sicherl Kafol, B., Denac, O., Žnidaršič, J. (2015). Opinion of the Slovenian preschool teachers about arts and cultural education in kindergarten. Pridobljeno iz Opinion of the Slovenian Preschool Teachers about Arts and Cultural Education in Kindergarten (sciencedirectassets.com)
18. SSKJ
19. Voglar, N., (2021). Glasbena ustvarjalnost v predšolskem obdobju otroka. Pridobljeno iz
20. DKUM - Glasbena ustvarjalnost v predšolskem obdobju otroka : diplomsko delo Musical Development in Early Childhood - ScienceDirect
21. Volčegorska, E., Nogina, O., (2014). Musical Development in Early Childhood. Pridobljeno iz
22. Wikipedia/ Glasbeno izvajanje v osnovni šoli - Wikipedija, prosta enciklopedija (wikipedia.org)
23. Zgonc, N. (2016). Uresničevanje načela uravnotežene zastopanosti glasbenih dejavnosti v vrtcu: diplomska naloga. Pridobljeno iz Uresničevanje načela uravnotežene zastopanosti glasbenih dejavnosti v vrtcu : diplomska naloga (cobiss.net)

PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik

Spoštovani! Sem Mirjam Rupar, diplomirana vzgojiteljica iz vrtca Hrastnik. Za potrebe napredovanja pišem raziskovalno nalogo z naslovom Zastopanost raznolikih glasbenih vsebin v oddelku. V nalogi želim raziskati in opredeliti zastopanost posameznih glasbenih vsebin v vrtcu. Sodelovanje v anketi je anonimno. S pomočjo vaših iskrenih odgovorov bo raziskava smiselna in veljavna. Za sodelovanje in iskrenost pri odgovorih se vam že vnaprej zahvaljujem!

Q1 - V katerem starostnem obdobju delate?

- prvem
- drugem
- kombiniranem

Q2 - V kolikšni meri se strinjate s trditvami:

	Ne strinjam se popolnoma	Nekoliko se ne strinjam	Nevtralen	Nekoliko se strinjam	Popolnoma se strinjam
Strokovni delavci morajo imeti radi glasbo.	☐	☐	☐	☐	☐
Strokovni delavci izvajajo dejavnosti, ki so njim ljubše.	☐	☐	☐	☐	☐
Najbolj pogosta oblika glasbene aktivnosti je petje pesmi.	☐	☐	☐	☐	☐

Q3 - Se v prostem času glasbeno udeležujete (petje, igranje na glasbila,...)?

- Da
- Ne

Q4 - Če ste odgovorili z DA, kaj radi počnete?

- Pojete
- Igrate na kakšno glasbilo
- Poslušate glasbo
- Drugo

Q5 - Kako se strinjate s trditvijo, da bi morali biti strokovni delavci po končanem šolanju ustrezno glasbeno usposobljeni?

	Ne strinjam se popolnoma	Nekoliko se ne strinjam	Nevtralen	Nekoliko se strinjam	Se popolnoma strinjam
	☐	☐	☐	☐	☐

Q6 - Se glasbeno izražujete?

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Zelo pogosto
	☐	☐	☐	☐	☐

Q7 - Menite, da potrebujete dodatno izobraževanje s področja glasbenih vsebin?

- Da
- Ne
- Mogoče

Q8 - Če ste odgovorili z DA, za katere vsebine bi se odločili za izobraževanje?

- Petje pesmi
- Igranje na glasbila
- Poslušanje glasbe
- Ustvarjanje v glasbi
- Ustvarjanje ob glasbi
- Glasbene-didaktične igre
- drugo

Q9 - Kdaj ste se nazadnje udeležili izobraževanja s področja glasbe?

- Ne dolgo nazaj
- Že dolgo nazaj
- Še nikoli

Q10 - V kolikšni meri se strinjate z naslednjima trditvama:

	Nikakor se ne strinjam	Ne strinjam se	Niti se ne strinjam, niti se strinjam	Strinjam se	Popolnoma se strinjam
Strokovni delavci nimajo ustreznega znanja za Orffov instrumentarij.	☐	☐	☐	☐	☐
Strokovni delavci bi morali pogosto uporabljati Orffov instrumentarij pri delu z otroki.	☐	☐	☐	☐	☐

Q11 - Kako pogosto načrtujete in izvajate glasbene aktivnosti v oddelku?

Zelo redko	Redko	Občasno	Pogosto	Zelo pogosto
☐	☐	☐	☐	☐

Q12 - Koliko časa namenite za izvedbo posamezne glasbene vsebine?

- manj kot 15 minut
- od 15 do 30 minut
- 45 minut ali več

Q13 - V katerem časovnem terminu izvajate glasbene dejavnosti?

Q14 - V katerem mesecu v oddelku največ izvajate glasbene vsebine?

Q15 - Katere glasbene vsebine pogosto izvajate v oddelku?

Možnih je več odgovorov

- Petje pesmi
- Igranje na glasbila
- Poslušanje glasbe

- Ustvarjanje v glasbi
- Ustvarjanje ob glasbi
- Glasbene-didaktične igre
- drugo

Q16 - Koliko se poslužujete določenih glasbenih vsebin?

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Zelo pogosto
Petje pesmi	☐	☐	☐	☐	☐
Igranje na glasbila	☐	☐	☐	☐	☐
Poslušanje glasbe	☐	☐	☐	☐	☐
Ustvarjanje v glasbi	☐	☐	☐	☐	☐
Ustvarjanje ob glasbi	☐	☐	☐	☐	☐
Glasbene-didaktične igre	☐	☐	☐	☐	☐

Q17 - Na zastopanost posameznih glasbenih vsebin v oddelku vplivajo naslednji dejavniki:

	Nikakor se ne strinjam	Ne strinjam se	Niti se ne strinjam, niti se strinjam	Strinjam se	Popolnoma se strinjam
Delovne izkušnje strokovnih delavcev	☐	☐	☐	☐	☐
Izobrazba strokovnih delavcev	☐	☐	☐	☐	☐
Starost strokovnih delavcev	☐	☐	☐	☐	☐
Starostna skupina v kateri delajo	☐	☐	☐	☐	☐

Q18 - Kako in na kakšen način pri načrtovanju in izvajanju glasbenih vsebin upoštevate načelo uravnoveženosti?

_____

Q19 - V kolikšni meri se strinjate s posameznimi trditvami:

	Nikakor se ne strinjam	Ne strinjam se	Niti se ne strinjam, niti se strinjam	Strinjam se	Popolnoma se strinjam
Glasbena umetnost je v oddelkih slabše zastopana.	☐	☐	☐	☐	☐
Glasbene vsebine vplivajo na celostni razvoj otroka.	☐	☐	☐	☐	☐
Glasbene vsebine pozitivno vplivajo na otroke s PP.	☐	☐	☐	☐	☐

Q20 - S katerimi kurikularnimi področji povezuje glasbene vsebine?

	Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Zelo pogosto
Matematika	☐	☐	☐	☐	☐
Jezik	☐	☐	☐	☐	☐
Družba	☐	☐	☐	☐	☐

Narava	☐	☐	☐	☐	☐
Gibanje	☐	☐	☐	☐	☐
Umetnost - drugo	☐	☐	☐	☐	☐

Q21 - Kje imate shranjena glasbila?

- Skupna last vrta
 Lastna glasbila v igralnici
 Drugo

Q22 - Ali imate v igralnici oblikovane glasbene koticke?

- Da
 Ne

Q23 - Katera glasbila se nahajajo v vašem glasbenem koticu?

Q24 - V kolikšni meri se strinjate z naslednjimi trditvami:

	Nikakor se ne strinjam	Ne strinjam se	Niti se ne strinjam, niti se strinjam	Strinjam se	Popolnoma se strinjam
Glasbila so pospravljena v omarah in niso na dosegu otrok.	☐	☐	☐	☐	☐
Glasbeni koticiki v oddelkih so redkost.	☐	☐	☐	☐	☐
Otroci sami izražajo interes za določene glasbene dejavnosti.	☐	☐	☐	☐	☐
Otroci upoštevajo pravila v glasbenih-didaktičnih igratih.	☐	☐	☐	☐	☐

Q25 - Ali v oddelku načrtujete in izvajate raznolike glasbene vsebine?

Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Zelo pogosto
☐	☐	☐	☐	☐

Q26 - Kaj bi vas motiviralo, da bi v prihodnje več časa namenili za načrtovanje in izvajanje raznolikih glasbenih vsebin?

ZASTOPANOST GLASBENIH VSEBIN V ODDELKU – intervju

1. Opišite začetke svojih glasbenih izkušenj v vrtcu. Se je v tem času kaj spremenilo?
Kaj opazate?
2. Kdaj in ob kakšnih priložnostih izvajate oz. ste izvajali glasbene vsebine v oddelku?
3. Imate oz. ste imeli na voljo dovolj sredstev za izvajanje?
4. Kje ste dobili vse glasbeno znanje za delo z otroki v oddelku?
5. Menite, da dobijo oz. so dobili otroci v vrtcu dovolj glasbenih izkušenj?